

MARIA FÖLDES

Fata din baracă

piesă în trei acte

(după o idee de Romain Gary)

www.cimec.ro

PERSONAJELE

POETUL — deținut român comunist
CLOPOTARUL — deținut german comunist
METALO — deținut francez comunist
MARINARUL — deținut francez comunist
PUȘTIUL — deținut polonez
CONTELE — deținut francez, luptător în Maquis
SPARGĂTORUL — deținut de drept comun
TELALUL — deținut de drept comun
EVREUL
PEȘTELE — deținut de drept comun
LAZĂR, BOLNĂVICIOSUL
DEPRIMATUL
PROFESORUL — deținut maghiar
ȘEFUL BARĂCII, și el deținut
COMANDANTUL LAGĂRULUI, Obersturmführer SS
ADJUNCTUL COMANDANTULUI
O FATĂ
UN BĂIAT — personaje mute

Acțiunea se petrece în anii 1944—'45 la Auschwitz.

ACTUL I

Scena reprezintă interiorul unei barăci. În prim-plan, un prici de scinduri, pe care se înghesuie 13 persoane. În fund, o ușă spre camera șefului barăcii. Priciul e așezat oblic. În spatele lui se zărește mai multe priciuri la fel. În dreapta barăcii, o alee îngustă. Ferestre mici zăbrelete, prin care se văd turnurile de pază. Mitralierele sînt îndreptate spre public. De o parte și de alta a turnurilor, îngrăditură de sîrmă, prin care trece curenți electrici; la orice adiere de vînt, se aude un fel de muzică bizară, parcă electronică. Din cînd în cînd, o rafală de vînt năprasnic accentuează această muzică. Deținuții din prim-plan dorm ghemuiți unul lîngă altul. Cînd unul se întoarce, toți se-norc odată cu el, fără a se trezi din somn. Deținuții nu poartă haine vîrgate; unii sînt mai jerpeliți, alții mai îngrijiți (de exemplu Contele și Peștele),

dar toți sînt îmbrăcați în hainele proprii, cu semnele cunoscute pe piept: un P, într-un triunghi, înseamnă politic; steaua galbenă — evreu etc. Pe spatele fiecăruia, o linie roșie.

În dreapta, în semiîntuneric, stau ghemuite cîteva persoane aproape invizibile. Reflectoarele luminează din cînd în cînd scena și sala. Sus, pe o platformă, apar cizmele unui SS-ist. O voce răgusită, aceea a Comandantului lagărului.

VOCEA (de afară) : E o femeie în baracă !

(Oamenii ghemuiți deoparte se retrag pe priciuri ; în mijloc rămîn Fata și Băiatul. Reflectorul îi luminează un moment. Sînt și mai bizar îmbrăcați decît ceilalți ; o apariție din povești — Băiatul, cu hainele zdrențuite, ca un fel de prinț deghizat ; Fata, cu o rochie de seară, albă, decoltată, ruptă la piept.)

PUȘTIUL (trezit de voce, îl trezește pe Marinar) : **Hei, Marinarule, e o fată în baracă !** Transmite !

MARINARUL : Fata ?

PUȘTIUL : Vestea.

MARINARUL (își îmbrîncește vecinul) : Domnule Spărgător, e o gagică în baracă.

SPĂRGĂTORUL : Colosal !

MARINARUL : Dă-o mai departe.

SPĂRGĂTORUL : Fata ? O dau deși altul, în locul meu, n-ar da-o. **Hei, Ovreiule, m-auzi ? Sculara !**

EVREUL : Apel ?

SPĂRGĂTORUL : Moșule, o maimuță-n baracă...

EVREUL : Auzi, domnu' Lazăr, cică a sosit o femeie...

LAZĂR : Am auzit... Așa ceva... Poetule, așa venit muza...

POETUL : Știu... Ihei, Deprimatul !...

DEPRIMATUL : Am mai văzut eu de-alde astea... Pește, ți-a picat o ocazie unică...

PEȘTELE : Vax. Vinde-o altora. (Adoarme din nou.)

DEPRIMATUL (îl scoală pe Conte) : Domnule Conte, monsieur, une femme !

CONTELE : Ce oameni ! Domnule Telal !...

TELALUL : Se dă ceva ?

CONTELE : Da, niște gloanțe. Clopotarule, cineva a adus o persoană de sex feminin !

TELALUL : Gata, trage clopotele !

CLOPOTARUL (către vecinul său) : Metalu, au găsit-o !

METALO : Știu, Dom' Profesor ! (Nu poate termina, în ușă a apărut SS-istul ; Șeful barăcii iese grăbit din camera lui. Poartă cizme și pantaloni de vinătoare, o vestă vărgată, perfect curată, călcată. Se oprește în fața SS-istului, care aprinde lumina. Baraca e inundată de lumină.)

ȘEFUL BARĂCII (ca un automat) : Raportez cu supunere : lagărul din Waldsee*, baraca numărul 27, o mie de deținuți gata la...

COMANDANTUL LAGĂRULUI (e un tip interesant : un aristocrat eu manifestări paranoice) : Lasă asta ! În baracă e o fată !

ȘEFUL BARĂCII : Imposibil ! Pun capul că...

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Dumnezeu-le, ce migrenă am... (Șeful barăcii trece printre rîndurile deținuților, care ascund fata.)

ȘEFUL BARĂCII : Nici urmă de fată !

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Gura ! Și ce mă doare o măsea ! (Către Adjunct, care-l însoțește.) Adu, tu, femeia ! (Adjunctul și Șeful barăcii se îndreaptă spre fundul scenei.) Ai găsit-o ?

ADJUNCTUL (tînăr, inteligent, cinic) : Da. Raportez. (Aduce în față Fata și Băiatul. Nu-i îmbrîncește, nu-i brutalizează, totul trebuie să se petreacă într-o clipă ; îi scoate din baracă mormîind.) Politische Conspiration...

COMANDANTUL LAGĂRULUI (apatic, către Șeful barăcii) : Capul !

ȘEFUL BABACII : Poftim ?

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Parcă adineori spuneai că pui capul, dacă...

ȘEFUL BABACII : De unde era să știu ?

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Ca să vezi ce importantă au cuvintele ! Capul, am spus !

ȘEFUL BARĂCII : Domnule Obersturmführer...

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Să-ți las capul, cu titlu de împrumut ? Fie ! Dar ai grijă de el ! (Ieșind, către Adjunct, care se-ntors între timp.) Impușcați-i pe amîndoi ! (SS-iștii ies ; se aud impușcături. Pauză. Apoi, Adjunctul se-ntoarce în baracă.)

ADJUNCTUL (scoate o listă și-i dă citire : deținuții chemați de el ies cîte unul, foarte solemn, din baracă) : Albert Kessie ! Heinz Richter ! Stepan Todorov ! Marcel Grünberg, Adam Stap, Ruzieika František, Moise Strul, Miroslav Bronici... (Adjunctul iese după ei ; de-afară, rafale lungi. Întuneric. Pauză. Apoi baraca se luminează din nou. Dezordine, tensiune ; oamenii mișună fără rost. Demoralizare totală.)

MARINARUL : Așa, care va să zică, Puștinle, am rămas numai noi, cinci comuniști.

PUȘTIUL : Pst, mai încet. Lazăr trage cu urechea.

MARINARUL : Care ureche ? Nu vezi, Lazăr e ca și mort...

PUȘTIUL : Vrei să-l întreci pe Deprimat ?

MARINARUL : Lumea interlopă. Ei ne con-

duc...

PUȘTIUL : Bine că nu eei de pe lumea cealaltă... Și tu ? Tu ce lume reprezînți ?

MARINARUL : Eu, eu am luptat, c'est autre chose, mon cher, tout à fait autre chose...

Mă înțelegi ?

EVREUL : De două zile, arest în baracă, nu iese nimeni, nici apă n-avem. Poți să știi ce-o să fie ? ! Oi-oi, și vai, vai...

LAZĂR : Să iasă cineva, să ne aducă apă...

EVREUL : De ce te agiți, parcă ai să câștigi ceva ? ! Special pentru tine, Poetul a păstrat

* Nume fictiv care camufla Auschwitzul în fața lumii.

apă... Trebuie să rabzi, domnu' Lazăr, să rabzi...

LAZĂR : V-a tine oricum n-aș putea concura, voi evreii v-ați învățat cu răbdarea, de cinci mii de ani.

EVREUL (foarte serios) : De cinci ? De șase...

LAZĂR (nervos) : Ce șase ?

EVREUL (calm) : Șase mii...

DEPRIMATUL : Îi arde de fleacuri. O mie de ani ! N-am băut apă de-o zi.

CONTELE : S-a zis cu speranța eliberării ! Dacă spărgeau frontul, voiam și noi să fim pregătiți...

SPĂRGĂTORUL : Cine să spargă ?... Ce să spargă ?

CONTELE : Un safé, ce altceva ? (Se-ntorce cu scirbă.)

EVREUL : Bine au făcut comuniștii. Ei s-au pregătit de eliberare...

CONTELE (trist) : Nimic nu-mi mai evocă răpăitul armelor...

PUȘTIUL : Ce vrăjește asta ? „Evocă“ ? ! I-auzi !

CONTELE : Cite clase ai ?

PUȘTIUL : Șapte, în condiții de civilie...

CONTELE : Condiții de civilie... Ce-o mai fi și asta ?

PUȘTIUL : Vezi că mai ai și mata de învățat ? ! Adică, atunci când umbli la școală.

CONTELE : Și de ce nu ți-ai terminat studiile ?

PUȘTIUL : Fiindcă s-a zis cu condițiile de civilie. Acu' ai înțeles, domnule Conte ? Dar ce-i cu armele dumitale ? Ce „evocă“ ?

CONTELE : Acum trei zile, era încă vie...

METALO : Ea și toată baraca. Au împușcat două sute de comuniști...

CONTELE : Vorbeam de speranță...

METALO : Și eu, la fel...

CONTELE : Parcă numai ei voiau să se revolte... Oamenii... Cu toții voiau...

CLOPOTARUL : Numai băieții au fost omorâți, dom' Conte. Dar nu și Voința !

CONTELE : Cu boșii nu stau de vorbă. Am fost colonel în rezistența franceză.

PROFESORUL : Aici toți sîntem la fel. În același... cum spuu SS-iștii, pînă-n gît !

CLOPOTARUL : Nici nu mi-ai spus... Mata cum ai picat în... asta... istoria... asta ?

SPĂRGĂTORUL : Din întîmplare...

PROFESORUL : Da, întîmplarea a făcut să ascund niște evrei la sanatoriul meu particular din Budapesta și, întîmplător, chiar în zilele deportărilor...

CLOPOTARUL : Asta să fie cauza ?

PROFESORUL : Întreabă-i pe nemții dumitale...

CLOPOTARUL : Secolul nostru a cunoscut două feluri de nemți...

PROFESORUL : Păcat că strămoșii le erau aceeași... Dumneata ești muncitor, poate nici n-ai auzit vorbindu-se de marii reprezentanți ai rasei dumitale...

CLOPOTARUL : Nu prea. Important e că și SS-iștii ascultă Mozart între două rafale.

SPĂRGĂTORUL : I-a zis-o snobului. Bravo, comunistule. Intelectualii ăștia mă fac să vărs...

PROFESORUL : Probabil, omenirea e în pragul Apocalipsului...

POETUL : Nu necăji oamenii. Spune-le ceva mingîlietor.

PROFESORUL : Mingălietor ? Nu există mingîiere. Te pretinzi poet... așa că trebuie să știi : cu toții murim ca niște animale. Ai auzit vreodată de Alfred de Vigny...

POETUL : Nu prea, dar, dacă mă eliberez, am să-l caut...

PROFESORUL : N-ai să te eliberezi, domnule Poet, și nici n-ai să-l cunoști pe Alfred de Vigny...

SPĂRGĂTORUL : Mai slăbește-ne cu sublima ta cultură universală. Mai bine dă ceva de băut. Aci e pușcărie !

PROFESORUL : Așa ziceam și eu : leagănul culturii europene a fost închis aici.

SPĂRGĂTORUL : Nu știu de ce-ți tot bați gura pe chestia că te-au închis. Am văzut oameni condamnați la moarte și tot nu lătrau atîta.

CONTELE : Dom' Profesor vorbea de Europa !

SPĂRGĂTORUL : Parcă n-o cunosc... La Nissa, din safé-ul băncii „Europa“, am umflat trei sute de mii... Poate ați auzit, domnilor.

Eu am fost ăla ! (Gest larg.) Ziarele urlau, poate ați citit despre mine... Și mai vreți să insinuați că nu cunosc „Europa“...

CONTELE : Gunoi !

SPĂRGĂTORUL : Fii atent, monsieur Conte. Eu sînt un om blajin, dar insultele nu le uit, și dacă ne-om elibera, te găsesc și la capătul lumii.

CONTELE (către Profesor) : Dar nici nu putem fi o comunitate umană, cită vreme avem de-alde ăștia printre noi... Gunoi !

SPĂRGĂTORUL : Gunoi ! I-auzi vorbă, nu mă-ngălbeni ! Cei de drept comun, manglietorii, spărgătorii, ucigașii, reprezintă acum majoritatea, comunitatea, Europa și tot ce vrei... Comuniștii ? Am văzut noi ce ispravă au putut face. Au conspirat, au tot conspirat...

pînă ce două sute dintre ei... (Fluieră.) Dumnezeu să-i ierte ! (Își face cruce.)

MARINARUL : Gura !

SPĂRGĂTORUL : Vrei s-o iei pe urmele lor, zi ? La un singur cuvînt de-al meu, toată baraca, (ironic) tot gunoiul îți sare în cap...

Dar n-o fac. Sau îi șoptesc Comandantului că au mai rămas cinci comuniști în baracă.

Dar nici pe asta n-o fac... Dacă eram din ăștia, nu eram nevoit să-mi cîștig pîinea cîstit...

DEPRIMATUL : Spartul safé-urilor, piine cîstită. Formidabil !

PEȘTELE : S-a zis cu dangătul organizat, domnule Clopotar, talentul de conducător nu se moștenește, trebuie meritat !

EVREUL : Are așa o dreptate, domnul... domnul...

POETUL : Domnul Pește...

EVREUL : Fisch. Are dreptate. Peștele cel mare...

PEȘTELE : Voi, evreii, mereu vă dați cu eei de la putere.

MARINARUL : Cum crezi că o să-i lăsăm pe ăștia la putere ?

PEȘTELE : A se slăbi cu propagandă ; ai văzut unde v-a dus, v-ați căptușit, n-am ce zice. Ați trimis două sute dintre voi la abator, și pentru ce, mă rog, pentru ce ?

CONTELE : Adevărat.

POETUL : Conte, te dai cu spărgătorii sau m-ajută să refac legătura cu baraca de femei ?

CONTELE : Nu te ajut, domnule Poet. Nu !

MARINARUL : Și tu, tu te consideri francez ?

CONTELE : Una la mină : nu mă tutui... Doi : nu reprezintă dumneata Franța. Are cine să răspundă de viitorul ei...

METALO : Mi-aduc aminte, totuși, de o perioadă — scurtă, din păcate — când aveau grijă sanculoții de ăia ca dumneata.

CONTELE : Domnule Marinar și domnule Metalo, eu vă stimez, sînteți băieți buni, dar vedeți-vă de meserie... Lăsați soarta patriei pe minile altora !

MARINARUL : Sîngele nostru-ți pute ? Cînd îl vîrșam sub comanda ta, îți convenea...

CONTELE : De cîte ori te-am rugat : nu mă mai tutui... Să dormim și să ne gîndim ce ne așteaptă mîine.

EVREUL : Că bine zici !... Cine știe ce ne mai aduce ziua de mîine. Astă-noapte îmi visam soția, se făcea că... pleca cu copilul în brațe spre lagărul de femei și copii...

PEȘTELE : Exact acolo s-au dus, bătrîne. Știi ce frumos e ? Fiecare plod își are doica lui. Englezoaică. Ba nu, pardon, cred că elvețiancă sau, sau, și mai bine, olandeză. De fapt, nu... Nu doici, mai degrabă vaci. Ieri am văzut un prunc atîrnat de țîța unei vaci. Semăna cu Romulus, sau cu ălălalt, cu Remus...

MARINARUL : Tu... (Îl ia de guler.) tu ești om ?

PEȘTELE : Nu sînt om... sînt flămînd...

EVREUL (Peștelui) : Ziceai că există lagăre de femei și copii... Spuneai că trăiesc...

PEȘTELE : Fii serios, bătrîne, ce, ești copil ? (Bătrînul izbucnește în hohote de plîns, apoi începe să se roage.)

MARINARUL : Îi ard una ! (Îl pleznește.) Ce vrei, mă, ce vrei ?

PEȘTELE (urlînd) : Să mîncîm, ți-am spus. Să mîncîm. N-am mîncat de două zile.

DEPRIMATUL : Tu n-ai mîncat ?... Te-am văzut astă-noapte, cînd furai pîinea Puștiului.

PUȘTIUL : Mi-a furat pîinea ? Ce pîine ? Aseară nu mai aveam pîine.

DEPRIMATUL : Ți-a adus Poetul...

PUȘTIUL (se lipește ca un copil de Poet, cu recunoștință. Către Deprimat) : Dacă l-ai văzut, de ce l-ai lăsat să fure ?

DEPRIMATUL : Nu sînt polițai. Și nu mă ocup de hoții de meserie.

PEȘTELE : Eu, hoț ? Ați auzit, domnilor ? Chiar Puștiul recunoaște că n-a avut pîine. Ce-am furat, hei, ce am furat ?! (Se aruncă asupra Deprimatului.)

DEPRIMATUL : Sînt o bătrînă vulpe de lagăr. Ascultă-mă pe mîine, nu-ți epuiza energia pe fleacuri, altmînter n-ai să supraviețuiești. Ai furat pîinea altuia, pîinea unui

copil, și eu asta, basta. Crezi că n-am mai văzut de-alde astea...

PEȘTELE (hohotînd) : Ce n-a văzut el ?

DEPRIMATUL : N-am văzut cum arată o curte fără îngrăditură de sîrmă electrică, n-am văzut, sau nu mai țin mîinte. (Pauză.) N-am văzut om să nu umble în rînd cu alți cincî. Nu-mi mai aduc aminte sau n-am văzut un copil viu și o pîine întregă... Dar am văzut sub perna Puștiului o bucată de pîine, apoi te-am văzut pe tine, furînd-o. Asta am văzut.

PUȘTIUL : Lasă-l ! De două zile n-am pîine. Eu o mîncîm dînt-odată : o porție, rația zilnică ; pe cealaltă, o împrumut de la curățitorii de closete ; să simt și eu că am mîncat ceva ; apoi rabd de foame 48 de ore. Asta-i metoda mea... Rația pe-o singură zi n-are cum să ajungă pînă în burtă, se pierde undeva în esofag. E doar atitica ! Asta-i teoria mea !

DEPRIMATUL : Și idiotul de Poet, figură de artist, ce mai, jos pălăria, ți-a mai strecurat pe șteț încă o porție.

PUȘTIUL : Poetul ? (Se uită la el cu drag ; acesta se ocupă de altceva, nu se uită la el.) Și tu, tu, de ce l-ai lăsat să fure ?

DEPRIMATUL : Mă amuza !

PEȘTELE : Domnilor, ați auzit... Puștiul recunoaște că nu avea nici o pîine...

POETUL : Tu, în schimb, ai o palmă zdravănă de la mine ! (Îi trage o palmă, apoi își șterge mîna.) Ce oameni, dumnezeule, ce oameni...

PUȘTIUL (se alintă pe lîngă el) : De ce ești tu atît de bun cu mine ?

POETUL : Știu și eu ? Poate pentru că atunci cînd am plecat de acasă, eram și eu un puști, așa ca tine.

PUȘTIUL : Unde-i casa ta ?

POETUL : În România.

PUȘTIUL : Zău ? Ești român ?

POETUL : Așa ceva.

PUȘTIUL : Unde ai învățat să lupți ?

POETUL : Vrei acum să te adorm cu povești despre lagăre, despre luptele din Spania... despre Maquis ?... Ți le-am povestit de o mie de ori.

PUȘTIUL : Acasă, cu ce te ocupai ?

POETUL : Număram stelele.

PUȘTIUL : Zău !

POETUL : Eram hamal într-o gară.

PUȘTIUL : Nu-i prea poetic.

POETUL : Crezi ?... E frumos să te uiți la trenurile care vin și pleacă. (Văzînd decepția Puștiului.) De fapt, nu m-am hrănit niciodată cu lapte de mamă.

PUȘTIUL : Dar cu ce ?

POETUL : Cu rouă ! Un munte mi-a fost doică... Omul ! Pe limba mea înseamnă om... Mă-nțelegi ? Tot ce știi, de la el am învățat.

PUȘTIUL (repetă cuvîntul) : O m l...

(Evreul mormăie o rugăciune în ebraică.)

TELALUL (trezit din somn) : Vorbește rușește, face propagandă !

MARINARUL : Vorbește jidovește... se roagă, idiotule, ce ai cu el?

TELALUL (laș) : Am visat și eu ceva.

MARINARUL : Pluă și-n vis, torni...

LAZĂR : Nu vă certați într-una... Așa nu vom apuca niciodată eliberarea.

PROFESORUL : Cum zice Sallustius : Concordia parvae res crescunt.

MARINARUL : Tocmai ce ziceam și eu. Dacă continuăm astfel, ne mănincă păduchii.

METALO : Trebuie să adunăm oamenii, să le vorbim...

CLOPOTARUL : Trebuie să le dăm de înțelegere.

METALO : Baraca e de trei zile zăvorâtă, curtea, supravegheată de reflectoare. Cum să ieșim ?

LAZĂR : Au încuiat baraca, pentru că se apropie... se apropie trupele eliberatoare...

DEPRIMATUL : Sfântul Petru și îngerii lui se apropie ! E și asta un fel de eliberare...

POETUL (furios) : Tu... Ce fel de om ești tu ? Prin pielea ta nu pătrunde nici frigul,

nici căldura... Urechile tale n-auz vocea omenescă... Am văzut tot felul de oameni, dar ca tine nu mai e nici unul pe lumea asta...

DEPRIMATUL : Ai înmormintat tu, cu mina ta, zeci de oameni, tată, copil, prieten ?

POETUL (mișcat) : Nu !

DEPRIMATUL : Atunci tacă-ți fleanca !

LAZĂR : Mă întreb : ce va face un om ca ăsta, dacă scăpăm ? Ce-i va oferi viitorul ?

DEPRIMATUL : Cam același lucru ca și ție. (Se duce la fereastră.) Uită-te acolo... Acolo-i

viitorul. Iar au încins cuptoarele crematoriilor. (Panică în baracă.) Vezi, pentru noi ard, în

incinșta eliberării noastre... O să intrăm pe poartă și-o să ieșim pe horn.

POETUL (emoționat) : Nu noi...

CLOPOTARUL : Dar cine ?

POETUL : Adineauri a fost selecție la baraca de femei... Am văzut de la fereastră...

PROFESORUL : Vezi, domnule Conte, Ioana d'Arc e din nou arsă, pe rug.

CLOPOTARUL : Cinci fasciști pentru fiecare dintre ele !

CONTELE : Cinq boches pour un maquisard, lozînca-i franceză.

CLOPOTARUL (urlă) : Iar femeile germane...

CONTELE : Mă ierți, nu știam...

PUȘTIUL : Gata, gata, gata, totul s-a terminat... (Plînge.)

CLOPOTARUL : Fii bărbat... (Șoptit.) Poetule, ce facem ?

POETUL (șoptit) : Trebuie căutat trădătorul, acela care ne-a denunțat fata, care ne-a omorât camarazii, care acum a pus în pericol întreaga baracă de femei... Eu zic că e Șeful barăcii...

CLOPOTARUL (șoptit) : Ți-a stă în camera lui, cu gagică și cu băutura : probabil că-l informează cineva dintre noi.

SPĂRGĂTORUL : Hei, domnilor ! Vă arde de-o nouă conspirație ? Ați rămas doar cinci comuniști, și tot vă arde de ședință... Ia să aud și eu ce vă poate mintea...

LAZĂR : Nu e treaba ta. Doar n-ai să le interzici să vorbească între ei ?

DEPRIMATUL : Lasă-i să trăiască, doar știți că, oricum, comunistul are o viață mai scurtă decât ceilalți.

PUȘTIUL (către Spărgător) : Tu ești trădătorul ! Ai turnat fata.

SPĂRGĂTORUL : Idiotule... Dacă știam că vine aici, n-o turnam, ci... ci... dimpotrivă... o...

POETUL : Eu zic că e cineva din baracă, și cită vreme e printre noi...

TELALUL (vine cu o tavă plină de marfă) : Țigări, Mahorcove, Egiptișe, țigări, chibrituri, aee de cusut... săculeț pentru frimituri de pline, șosete, șosete... sferă de porție de pline, biblie, biblie, o porție de pine... Un briceag, un sferă de pline, sau douăzeci de zloți...

POETUL : Stai puțin...

TELALUL : Pachetul de mahorcă ? Trei zloți.

POETUL : Tu nu vezi ce serie acolo ? Un zlot, moartea.

TELALUL : Mie-mi spui... Uită-te ce serie dincolo : un păduche, moartea ! Logică nemțească... Ai mii de păduchi, ai scăpat ; ai mii de zloți, nu mori de foame. Orice ai aici într-un singur exemplar, pute a moarte...

DEPRIMATUL : Ajunge o singură canalie să...

PUȘTIUL : De ce au devenit oamenii atât de răi ?... Lagărul e lagăr, firește... Dar pină acum mai puteai să trăiești... Acum, parcă a dispărut ceva, a dispărut pentru totdeauna.

POETUL : Crede-mă pe mine, nimic nu dispăre cu totul, praful se poate așterne pe suflute, dar atunci cînd inima bate mai tare, se spulberă... Uite, acolo, fumul... acoperă cerul, și cu toate acestea, parcă zărese soarele...

DEPRIMATUL : Și miroase... Ce facem cu mirosul ?

MARINARUL : Dacă-ți trag una... Ce-ai să mai zici ? Omul ăsta vede cerul prin fumul crematoriului ; îl aud, uit de toate și parcă zbor cu el...

DEPRIMATUL : Nici o grijă, ai să zbori și tu curînd... fum... Doctore, ce faci, citești ? Ia, mai bine, fă-mi bandajul...

PROFESORUL : La ora 12. Patul cinci.

SPĂRGĂTORUL : Ce pedant ! Patul cinci... De ce nu șase, mă rog ?

PROFESORUL : Acolo consult.

SPĂRGĂTORUL : Nici eu n-am spart mereu același safet.

METALO : Nu mai pot suporta cum se laudă toată ziua că a fost spărgător. Domnilor, aici sînt deținuți politici...

SPĂRGĂTORUL (îngînă) : Aci sînt deținuți politici. Rahat. Dar eu ce sînt ?... Un anti-capitalist... da ! Duc lupta de clasă contra capitalului bancar... Știi dumneata cîți burghezi tremură de ideologia mea ? Aoleu, de-abia acum constat că sînt cu picioarele goale. Cine e azi de serviciu ?... (Peștele aduce o pereche de pantofi, scîlpă pe ei, îi curăță cu mîneca, se așază în genunchi. Spărgătorul își întinde majestuos piciorul.)

TELALUL : Mahoră, braceag, creion... Pentru cine vrea să scrie poezii...
SPĂRGĂTORUL : Poetul nostru e analfabet...

POETUL : Las' că pe tine te-am citit. (Către Telal.) Iar ce-i un cartof știu și eu ! Acu' trei zile vindeai cartofi. Unde sint, Telalule ? Auzi ?

MARINARUL : El fură și noi îl lăsăm ! Pînă cînd ? Căutați, băieți, în saltea, și să împărțim mîncarea.

TELALUL : Să mor dacă am ceva... (Își apără patul.)

CLOPOTARUL : Puștiule, percheziționează-l !... Crapă oamenii de foame, și ăsta... (Bătaie ; Puștiul scoate un sac cu cartofi.)

SPĂRGĂTORUL (Clopotarului) : Jos pălăria ! În fața dumitale mă-nchin.

PEȘTELE (ajutîndu-l pe Puști) : Eu zic să-i împărțim între noi. Ceilalți dorm duși.

CLOPOTARUL : Cum adică ?

PEȘTELE (speriat) : Mă gîndeam... vedeți, de exemplu Lazăr, el e bolnăvicios... (Clopotarul ia sacul și-l duce în fundul bărcii.)

SPĂRGĂTORUL (îi aține calea) : Împărțirea e treaba dumitale ?

CLOPOTARUL : Vai de mine, pofteste, împarte-i mata...

METALO : Nu-l da din mină !

CLOPOTARUL : Ce ? Sacul cu cartofi ?

METALO : Sacul cu cartofi ! Asta înseamnă : cine-l are, ăla e șeful !

SPĂRGĂTORUL : O.K. Oameni buni, s-au găsit cartofi, cine să-i împartă ?

VOCI DIN FUND : Tu !

SPĂRGĂTORUL : Auziți, domnilor, vocea poporului ? La coadă, toată lumea la coadă...

O VOCE : Pe dracu'. Și noi, cei de aici ?

SPĂRGĂTORUL (nu se mai vede, doar vocea lui se aude, în fund) : La coadă, la coadă...

O ALTĂ VOCE : Zu fînf, cite cinci, ce ? Basta cu asta. Haidem băieți, șo pe el...

(Spărgătorul vine în fugă în față.)

DEPRIMATUL : A scăpat viu, e o performanță. Am văzut odată cum l-au sugrumat pe unul pentru o felie de piine.

LAZĂR (se scoală-n picioare pe pat, urlă) : He-bei, voi de acolo ! Ce sinteți voi ? Oameni sinteți ? Băieți, rugați-vă, (Baraca se liniștește.) se apropie eliberarea... Să avem grijă de demnitatea noastră, să ne-o păstrăm intactă !... Omul e făcut pentru bine, pentru frumos... (Rîsete în fund.)

O VOCE : Frumosul și bunătatea au fost deportate și ele... Vrei cartofi, Lazăr ?

LAZĂR (urlă) : Nu... nu vreau !

PEȘTELE (îucîntat de idee. Vine la Lazăr cu brațele pline de cartofi) : Asta-i tot ce am putut salva pentru noi... Hai, înfulecă și tu...

LAZĂR : Pe mine. (Se sufocă.) pe mine n-o să mă-nșoșii...

SPĂRGĂTORUL : Nu, zău ? Așa gingaș ești ? Ia zi-i, ce făceai acasă ? Croșetai ?

LAZĂR (calm) : Cîntam la violoncel... (Pauză.)

PEȘTELE : Ascultă, înfuleci, sau...

LAZĂR : De ce vreți, de ce vreți să-ngenuncheați omul ? E rușinos, e pervers...

PEȘTELE : Perversă-i mă-ta...

LAZĂR (blajin) : De ce faci asta, omule ?

PEȘTELE : E un pariu. Am pus prinsoare cu băieții că predicile tale țin doar pînă ce-ți astupi gura cu haleală... Înfuleci sau nu-nfuleci ?

LAZĂR : Brută ! (Se întoarce cu spatele.)

MARINARUL (ia cartofii din mîna Peșteului) : Hai, nu fi prost, mînincă, eu ți-i dau...

LAZĂR : Mulțumesc, mulțumesc. Pune-i acolo... Vai, ce se face aci din oameni, vai, ce se face... (Plînge cu un copil.)

CONTELE (către Marinar, care vine spre el) : Nu, mulțumesc, n-am nevoie... Unde ajungem, dacă scotocim în salteaua unui nemernic, unui amoral murdar...

MARINARUL : Lasă teoria pentru acasă... Aci sintem egali. Scheiss egal — rahat egal, cum zice neamțul...

CONTELE : Mă bucură că ați rezolvat măcar punctul întîi al programului dumneavoastră : egalitatea... (Marinarul vrea să-l lovească. Clopotarul intervine.) Nu am nevoie să fiu apărât de boși, domnule.

PROFESORUL : Rușine, n-ați lăsat nici un cartof pentru bolnavii mei... Haide, domnule Lazăr, nu mai plînge. Nu fi copil. E rușine. Ce-i cu dumneata ? Ești bărbat în toată firea.

Spune, ce ți s-a întîmplat ?

LAZĂR : Nervii !...

PROFESORUL : Erai cel mai optimist, toată ziua coseai stegulețe pentru eliberare... Haide, mînuincă !...

LAZĂR : Mulțumesc, nu pot.

SPĂRGĂTORUL : Nu vezi că-i musulman, un cadavru ambulant, ce vreți de la el, de două zile nu se mai spală...

LAZĂR : Nu, zău, ai observat asta ?

SPĂRGĂTORUL : Doar stăm în același pat ! Puți de la o poștă.

LAZĂR : Am fost nevoiți să stăm. (Plînge.) M-am mutat de lingă dumneata, după ce am văzut că te-nfășori în toată pătura și pe mine mă lași dezvelit... Te fereai de mine, de parc-aș fi rîios.

PEȘTELE : De parcă ai fi ? Asta-i bună ! Păi, ești, ești rîios, ce mai tura-vura... Tot timpul te scarpini.

LAZĂR : Am lipsă de vitamină, așa-i, doctore ? Lipsă de...

SPĂRGĂTORUL : De energie. Ești laș, asta e...

PROFESORUL : Dă-i pace. (Către Lazăr.) Haide, mînincă...

LAZĂR : Lasă-mă, ai auzit doar, eu nu mai am, nu mai am energie.

PEȘTELE : Auzi, duce lipsă de vitamine ! De ce nu-i dai lămii, doctore ?

PROFESORUL : Are lipsă de vitamine, ăsta-i adevărul !

LAZĂR (isterizat) : Nu mai vreau, nu mai vreau să trăiesc.

PROFESORUL : Trebuie ! Vine ziua eliberării. Cine va împărți stegulețele ? Imperare sibi maximum imperium est.

SPĂRGĂTORUL : Întocmai.

LAZĂR : Se conturase deja, o simțeam... Concret... Dar acum s-a dus, a dispărut...

PEȘTELE : Ce, mă ?
LAZĂR : Ziua de Mîine.
DEPRIMATUL : Ia mai slăbește-mă, și viră-ți bine în cap : aci sint niște oameni care nu au zi de mîine.
EVREUL : O, zisser Gott, de ce nu vine Mesia, nu vede că acuma... acuma e nevoie de mînuire ?
MARINARUL : Ce mînuire ? Ce-ai făcut tu pentru mînuire ? Puștiul, el să-ți spună : în Polonia n-a fost copil de zece ani care să nu fi împărțit măcar un pachet de manifeste...
DEPRIMATUL : Tu împărțai bilete de cinema, hai ?
MARINARUL (către Lazăr) : Iar tu cîntai la violoncel... Ce-ți păsă de cadavre, ce-ți păsă că Europa e un cîmîtit, pînă nu te-au deportat...
POETUL (către Metallo, încet) : Trebuie să facem ceva. Ne-necăm în lături... Vreau să mă agăț de ceva. O, de-aș avea un fir de pai !
METALO : Cum să ținem în friu toată haita ?
POETUL (șoptit) : Astă noapte am ieșit...
METALO (la fel) : Cine ți-a îngăduit ?
DEPRIMATUL (vorbind despre Lazăr) : Aseară îl auzeam povestind : vlease pe un lac, între munți, barca aluneca... și el, el era îndrăgostit. Ce zici, domnule ? Îndrăgostit ! De ce nu s-a-necat acolo, în lac, mîntreb eu, de ce ?
MARINARUL : Îți tremură mina, mină de artist, hei, de ce n-ai luat cu ea o armă ?
DEPRIMATUL (către Lazăr) : Acum s-a zis cu lacul dumitale, cu bărcuța, cu dragostea, cu toate s-a zis... Viermii... viermii... nu mai ei te mai așteaptă... (Telalul trece și dă cu piciorul în Lazăr.)
PROFESORUL : Acu' zic și eu împreună cu dumneavoastră... (Către Poet.) Trebuie să facem ceva, e inadmisibil...
CLOPOTARUL : Tot timpul am spus : trebuie să facem ceva, dar dumneata mă luai cu lozinci latinești...
PROFESORUL : De data asta sint de acord. Pentru Dumnezeu, reluăți legătura !
MARINARUL : Cu cine, domnule, cu cine ? N-a mai rămas nici o femeie în baracă.
POETUL : Cine știe ? !... Trebuie găsită... !
PROFESORUL : Faceți cum credeți, merg cu voi, dar salvați omnia.
METALO : Să facem cum credem... Uite ce e : unde ai fost în seara cînd au găsit fata, domnule Profesor ?
PROFESORUL : Euuu ? !
POETUL : Dă-i pace.
METALO : Dar dumneata, domnule Conte, unde-mi erai ?
POETUL : Conte ? Nu știi ? O știe toată lumea... La bal... Da, da, la bal... Conte, în fiecare seară, își pune fracul și invită la dans o grațioasă doamnă. (Imită dansul, se oprește parcă i-ar fi venit o idee.) Vezi, domnule Conte, ăsta e umanismul nostru ; diferă întru-cîtva de al dumitale, e născut în bălăli, nu în saloane... Da, trădătorul trebuie găsit cu orice preț și cred că l-am și găsit. Hei, domnule șef de baracă ! (Fuge în ca-

mera acestuia, îl aduce cu forța.)
CLOPOTARUL : Ce metodă-i asta, Poetule ?
POETUL : Asta nu e metodă : e psihologie ! Hei, domnule șef !
ȘEFUL BARĂCII (iese din camera lui) : Ce se-ntîmplă ?
POETUL : Un mare necaz.
ȘEFUL BARĂCII : Ce anume ?
POETUL : Mi-e greață.
ȘEFUL BABĂCII : Roagă-l pe doctor să te consulte.
POETUL : E pe bază nervoasă. Eu, domnule șef, nu suport mirosul.
ȘEFUL BABĂCII : Păi, aici aerul nu-i prea proaspăt, asta-i adevărat...
POETUL : Așa e, ar trebui să aerisim.
ȘEFUL BARĂCII : Nu deschide fereastra ! Te-mpușcă sentinela.
POETUL : Unii putrezesc în picioare, alții rămîn întregi și-n mormînt. Eu am văzut un mort de două zile, dar nu putea așa. (Cu toții îl înconjoară.)
ȘEFUL BARĂCII : Ești bolnav !
POETUL : Și te miră ? Am avut niște zile grele. (Se apropie amenințător.) Foarte grele...
ȘEFUL BARĂCII (speriat, bate în retragere) : Da, mulți dintre prietenii dumitale au murit.
POETUL : Da, cam mor oamenii. Și cine e de vină ?
ȘEFUL BARĂCII : Ești obosit, du-te, culcă-te.
POETUL : O să dorm destul pe lumea aialaltă. Dar cunosc pe unii care nici acolo nu vor avea odihnă.
TELALUL : Să mor eu dacă nu-l sugrumă.
PEȘTELE : Dacă o face, ne-mpușcă pe toți.
TELALUL (pentru a salva situația, fuge în spate și urlă la un deținut nevăzut) : Te-am văzut alaltăieri. Ai primit o pîine întreagă ! (Toți aleargă într-acolo.)
VOCEA SPERIATĂ (din fundul barăcii) : M-a rugat să-i curăț cizmele.
O VOCE : Și tu, păduche, le-ai curățat ?
VOCEA SPERIATĂ : Mi-a dat o pîine...
O ALTĂ VOCE : O pîine întreagă...
A TREIA VOCE : Pîinea lui Iuda...
A PATRA VOCE : Auzi, o pîine pentru niște cizme, pentru două sute de comuniști, mai zic și eu...
A TREIA VOCE : Lasă explicațiile, sugrumă-l.
A PATRA VOCE : Stați, oameni buni, trebuie lămurit !
A TREIA VOCE (isterizată) : Ce lămurire, trebuie sugrumat.
A PATRA VOCE : Stați, oameni buni, stați pe loc... Ce-i asta ?
O VOCE RĂGUSITĂ : Judecata poporului !
A TREIA VOCE : Scoate-i mațele... (Șeful barăcii intră între ei cu cravasa. Clopotarul vine în fată. Se-ntîlnește la mijloc.)
CLOPOTARUL : Prea tîrziu. L-au sugrumat ! (Pauză.)
ȘEFUL BABĂCII : Face-ți-l să dispară. N-am văzut nimic. Nu raportez.
CLOPOTARUL : Deși ar fi de datoria ta...
ȘEFUL BARĂCII : Ai grijă, dacă se află, vă decimează.

CLOPOTARUL : Și ce-ți pasă ? Doar n-ai să fii tu al zecelui.

ȘEFUL BARACII : Eu nu sint ucigaș.

CLOPOTARUL : Dar ești cuțit în mina ucigașului.

ȘEFUL BABACH : Atunci, ai grijă să nu pui capul sub el. (Pleacă demn din cameră. Oamenii rămân descumpăniți.)

POETUL (către Metalo) : Au omorît un nevinoat, și vinovatul trăiește !

LAZĂR (dement) : Nu știu cine a murit, nu știu cine trăiește. Nu mai pot, nu mai pot, nu mai... (Fuge spre ușă.)

PUȘTIUL (vrea să-l oprească) : Ai căpiat ? Te-mpușcă !

LAZĂR (se smulge) : Dă-mi drumul, mi-e lehamite... (Iese, toți fug la fereastră.)

VOCEA SENTINELEI (de afară) : Stai ! (Împușcătură.)

METALO : L-a nimerit ?

POETUL : N-am văzut.

METALO (către Puști, care vine de la fereastră) : L-a nimerit ?

PUȘTIUL : Nu.

METALO : Dar ce...

PUȘTIUL : Ce... ce... S-a agățat de sîrma electrică. (Fuge plîngînd la patul lui Lazăr și împarte stegulețele.)

(Liniste, întuneric. Apoi, treptat, penumbră. Oamenii dorm ca la începutul piesei. Intră tiptil Poetul, ascunde ceva sub manta ; oamenii se trezesc, se uită uimiți la el. El ia acel ceva și, cu o reverență, îl așază pe un

pat. Prin ușa întredeschisă, vîntul suieră și sîrma electrică scoate un fel de muzică electronică.)

POETUL (patetic) : Am fost în baraca femeilor. E într-adevăr goală. Dacă-mi dai voie, (se așază lîngă acel ceva.) mă bucur că măcar tu ai scăpat. Nu te superi că-ți spun tu, nu-i așa ? (Toată lumea îl ascultă înmărmurit.) Aci e mare nevoie de tine. Ne-am transformat în lupi, sau, mai rău, în hiene. Deși, erede-mă, au mai rămas în baracă **OAMENI**, duri și necruțători, dar oameni. Acum că ai venit, totul se va schimba. S-a rupt legătura noastră cu lumea de-afară. Nu-i nimic, tu ai s-o refaci... S-a rupt și viața noastră ; nu-i nimic, tu ai s-o peticești... Camarazii mei ? Două sute au murit, dar în baracă mai sint mulți oameni de treabă. Am avut un prieten, pe Lazăr, n-a mai rezistat... Ne-a lăsat niște stegulețe, ți le fac cadou, pentru ca să primești cum se cuvine libertatea.

MARINARUL : Lasă timpenniile, oamenii se sinucid și tu joci teatru.

POETUL : Cum vorbești în fața unei fete ?

PEȘTELE : Gura fată ?

POETUL : Gura, și de azi încolo, rogu-vă, mai decent... (Reflectoarele din curtea lagărului luminează acum patul destinat Fetei. Firește, e gol.)

SPĂRGĂTORUL (se apropie) : Ce-i, mă ? Ce-ai acolo ?

POETUL (cu un gest larg, protector) : Iată ! (Râspicat.) E O FATĂ ÎN BARACĂ !

CORTINA

ACTUL II

Același decor, cîteva zile mai tîrziu. Unul dintre paturile de scindură are o perdea ; acolo stă Fata. Deținutii parcă sint ceva mai îngrijiți, mai civilizați, se vede de la bun început efectul „prezenței“ Fetei.

CONTELE (către Pește) : Cită vreme dormim în același pat, fă bine și te spală.

PEȘTELE : Viră-te sub pat, dacă-ți pute.

CONTELE : Te speli sau nu te speli ?

POETUL : Domnilor ! Nu vă e rușine, e o domnișoară aici.

PEȘTELE : Mai slăbește-mă cu timpenniile...

CONTELE : Vă rog... Vă rog. Ce-i azi ?

PEȘTELE : Miercuri ! Și ce te-a apucat ? Auzi, să cumpăr săpun, cînd n-am destui zloți pentru piine.

POETUL (cumpără un săpun de la Telal) : Ia-l, e de la fată. (Îl dă Peștelui ; Telalul are de dat ceva rest, scotocește prin buzunare.)

TELALUL (i-l dă) : Restul.

POETUL : A spus să-l păstrezi.

TELALUL : Merci, Madame !

PEȘTELE : Mă duc să mă pun la spiț, domnișoară.

TELALUL : Și acasă dădea gata femeile.

CONTELE : Tot respectul meu domnișoarei ! (Cu o ușoară ironie față de Poet.) Dacă continuă astfel, o s-o cam coste hotelul acesta.

MARINARUL (insuflețit): Are stil, tipa! Nu se uită la mărunțiș.

PUȘTIUL: Da? Atunci n-am nici o șansă?

PROFESORUL: Ce joc de prost gust!

MARINARUL: Dommul e misogin?

PROFESORUL: Depinde... Puteați să vă găsiți una... mai, cum să spun...

PUȘTIUL: Matala ziceai, mai deunăzi: și Dante a avut o Betti.

PROFESORUL: Beatrice!

POETUL: Tot fustă purta.

PROFESORUL: Toți aveți nevoie de o fată. Și mi-e milă de voi...

MARINARUL: Matala n-ai nevoie? Probabil n-ai halit azi!

PROFESORUL: Oamenii mor ca muștele... Deprimatul nu s-a dat jos din pat de câteva zile, și vouă vă arde de prostii... (Strigă.) Bolnavii mei...

POETUL (întrerupându-l): Habar n-ai ce vrăjitoare e... Are de toate: leacuri, ierburii, viață...

PROFESORUL: Și mai ce?

POETUL: Vești de pe front!

PROFESORUL (agitat): Știi ceva?

POETUL: Știința ei începe unde a dumitale, doctore, dă faliment.

PROFESORUL: Încereați cu a domnișoarei, atunci.

METALO: Vreau să stăm de vorbă... Care-i logica acestei Fete?

POETUL: Femeie și logică! S-a mai pomenit așa ceva?!

METALO: Vorbesc de logica ta... Unde nu poate duce?

POETUL: La luptă. N-ai mai văzut femeie îndemnând la luptă?...

PROFESORUL (către Deprimat): Te doare ceva?

DEPRIMATUL: Măcar de m-ar dura!

PROFESORUL: De ce nu te scoli?

CONTELE: Fiindecă-i leneș... A luat locul lui Lazăr...

DEPRIMATUL: Bună idee. Numai că, pentru ce a făcut el, îți trebuie și un dram de energie, și eu nu mai am, nu mai am...

CONTELE: Poftim, mai e loc pe sirmă...

POETUL: Ai înnebunit? Cum vorbești cu el?

CONTELE: Detest oamenii lipsiți de vitalitate.

POETUL: Nu-l deprima tocmai acum, când Fata ne anunță: se apropie eliberarea.

DEPRIMATUL: Să cos și eu stegulețe?

POETUL: Uite, ziarul. (Deprimatul ia avid o fițuică ruptă dintr-un ziar vechi.)

DEPRIMATUL: Vestea-i de acu' două săptămâni, iar eu pătimesc de cinci ani, e o minune că mai trăiesc.

PROFESORUL: Omd, de mii și mii de ani, suferă pe pământ, și, iată, mai trăiește. (Într-un colț, discuție vehementă.)

EVREUL (vine-n față): Adineaori, pe mine...

PEȘTELE: Minte...

EVREUL: Pe mine, m-a înjurat cineva: jidan...

MARINARUL (il ia de guler pe Pește): Cere-i iertare, brută!

EVREUL: Rușine! Cînd erau printre noi comuniștii...

SPARGĂTORUL: Voiai să le fii alături tu, cu reumatismele tale?

EVREUL: Era disciplină, și-n fiecă dimineață mă rugam în liniște.

CONTELE: Exact, ei îți asigurau libertatea religioasă.

EVREUL: Acuma toate s-au încureat.

SPARGĂTORUL: Nu mai știe încotro să se-ntoarcă eu fața cînd se roagă, spre est sau spre vest...

PROFESORUL: Din ambele părți se apropie ajutorul.

CLOPOTARUL: Din vest, mai eu încetisorul...

PEȘTELE: Nici o grijă, ăsta are răbdare. Și la bursă joacă varianta engleză, jidanul.

EVREUL: Pină și în lagăr mă bagî în ghetto?

POETUL (smulge de pe pieptul Evreului steaua galbenă): Steaua asta am smuls-o de pe pieptul Fetei... Fata e daneză! Și-n baracă mai sînt încă două sute, toată Danemarca și-a pus stea galbenă... cînd au intrat nemții. Fata cere acum satisfacție...

PEȘTELE: O satisfac eu, n-avea grijă. (Poetul îi trage o palmă.) E cam bătăușă, bestia. (Se retrage.)

SPARGĂTORUL: De fapt, în numele cui dă dispoziții această Fată?

PROFESORUL: În numele umanității!

CONTELE: Și-n cazul de față, și-n numele meu!

SPARGĂTORUL (bate în retragere): De fapt, ce rău i-a făcut moșu'?

MARINARUL: Vezi un pumn și schimbi macazul?

SPARGĂTORUL: Sint cadru cu perspective de dezvoltare...

PEȘTELE: Hai să uităm toate astea, moșule... Uite, îți cer iertare. (Îi întinde mina, bătrînul vrea să accepte.)

POETUL (ducîndu-l de-acolo): Fata nu acceptă împăcarea!

DEPRIMATUL: Fată le trebuie! Cinci am rămas... civili incurabili!

TELALUL: Acolo... într-adevăr e o fată?... Trăiește? E vie?

DEPRIMATUL: Vie, neviu...

POETUL: Natural, dacă ne-a spus că împrejurimile Cracoviei s-au eliberat...

PROFESORUL: Praus pia... minciună binecuvîntată... nu face rău nimănui.

CONTELE: Cracovienilor!... Știi ceva, domnule Poet? Experimentul acesta cu Fata începe să mă pasioneze... Eu aș ieși pină și din mormînt, de-ar exista vreo șansă de scăpare.

POETUL: După ultimele știri aduse de Fată...

DEPRIMATUL: O să i se facă lehamite de tine, dacă-n loc de poezii îi împui capul cu politică.

POETUL: E foarte inteligentă, n-ai observat?

DEPRIMATUL: Cum să fi observat, cînd n-am văzut-o niciodată?

POETUL : N-ai văzut Fata? Te cred... Cei mai mulți trec pe lângă ea și n-o observă, își văd de treburile, de burtă, de carieră, fug încoace și-ncolo, ca apucații, și, cite o dată, mai mingie copilul pe cap, așa, într-o doară. Întrebați-i dacă, acolo... afară, știu ce înseamnă viutul rece care-ți biciuie obrații! Sau o ploaie de toamnă cu stropii mari și calzi. Întrebați-i dacă au văzut vreodată îndrăgostiții sărutându-se sub porți.

DEPRIMATUL : Amintiri de civil!

POETUL : Civilii... civilii... Tu unde te-ai născut?

DEPRIMATUL : Nu m-ar mira să mă fi născut aici.

POETUL : Deprimatul, care ți-e numele adevărat? (Îl scutură din răspuseri. Nici un răspuns.) Maică-ta, acasă, cum îți zicea?

DEPRIMATUL : Numărul douăzeci și trei de mii nouă sute șaiszeci și patru... Și nu mă mai sifici... Eu sint numărul doi, trei, nouă, șaiszeci și patru, și-n rest, am uitat totul!...

POETUL : Ridică-ți odată ochii spre cer. (Îi ridică.) Vezi soarele?

DEPRIMATUL : O fi regul!

POETUL : Ești rău.

DEPRIMATUL : Doar realist.

POETUL : Deprimi oamenii...

DEPRIMATUL : Îi lămuresc!

POETUL : Ești hoț!

DEPRIMATUL : Ce-am furat?

POETUL : Speranța!...

DEPRIMATUL : Și ficțiunea de colo crezi că o să le-o redea?

POETUL : Care ficțiune? M-au adus aici într-un vagon plumbuit și, totuși, printre gratii, am zărit-o... Era în picioarele goale, stătea pe iarbă, păstea o capră și flutura o batistă... Atunci am jurat : când ajung acasă, o voi căuta... Uite-te la Conte... Se gîndește că, poate, într-o zi caldă de primăvară, în fața Sorbonei, i-a văzut fusta fluturînd.

METALO : Exact cum am prevăzut... Fusta unei fete, ne va fi steag. Pentru o muiere, vom continua lupta...

CLOPOTARUL : Mai bine decît să luptăm pentru o bucată de piine.

METALO : Azi-mîine, o femeie ne va conduce...

POETUL : Intr-o noapte, la Madrid, ea ne conducea, (Către Deprimat) iar tu te minți că n-ai amintiri... Mi-ai spus că ai înmormîntat un frate, o soră, pe tata... Fata a adus vestea : ne eliberăm ! Cine să-i răzbune, dacă nu te mai seoli din pat ? Pe cine nu-l așteaptă un vers necitit, o femeie nemîngîiată, o luptă neterminată, să putrezească aici !

DEPRIMATUL : De exemplu, eu !

MARINARUL : Nu fi timpit, nu vezi : te recomandă Fetei.

DEPRIMATUL (scos puțin din apatie) : Mata, mata de exemplu, pentru ce ai nevoie de o asemenea Fată ?

MARINARUL : Îmi place mutrișoara ei, și atît... În orice caz, mai mult decît mutrele voastre... Mă ia cu căldură la inimă. Știi...

o vechi amintire... Jeanette... Nu era prea de soi... Servea într-o crîsmă marinărească...
METALO : Frumos ideal : o tîrfă din port.
POETUL : De unde știi că a fost tîrfă ? N-o jigni, dacă n-o cunoști ! De unde știi că nu ea l-a luat de mînă pe marinar, că n-a dosit arme sub teighea, și-n fond, de unde știi dacă o chema Jeanette, poate o chema Marianne !

MARINARUL : Da, da. Ai dreptate, nu era Jeanette... Era Marianne !

ȘEFUL BARĂCII (intră cu căruciorul cu cazanul) : Atenție, am adus cina. Telalule, vino și împarte...

POETUL : Nu mai vrem să răbdăm de foame, ne e lehamite de împărțea Telalului... ne dă zeamă chioară și-mparte cu tine restul... Fata a spus : nu mai primește mincarea din mîini murdare.

ȘEFUL BARĂCII : Fataa ?

TELALUL (servil) : Ar fi cazul să vedeți ce clocese ăștia iarăși... (Arată spre patul Fetei.)

MARINARUL : Fii serios, nu-i nimic acolo. Fata e o poezie, poezia lui. (Arată spre Poet.)

ȘEFUL BARĂCII (ironic) : Nu zău, și unde cade accentul ? Pe, sau între picioarele de vers ?

TELALUL : N-o luați în glumă, mai bine percheziționați acolo ; azi-mîine o să aducă o pușcă mitralieră, și o să spună că-i orgă!...

ȘEFUL BARĂCII (controlează) : Nu-i nimic aci, idiotule.

POETUL : Este, dar nu se arată decît celor demni de ea.

ȘEFUL BARĂCII : Gura ! Împărțea!... (Dă polonicul Telalului.) Haide, (Glumind.) că-mi expiră buletinul. (Rumoare în rîndurile deținuților. Se răzgîndește ; începe el însuși să-mpartă.)

DEPRIMATUL (se scoală alene din pat, îi ia polonicul din mînă) : Stai ! Domnule șef ! Asta ar însemna că tu ești, dintre noi, cel mai vechi locuitor al lagărului... Or, cînd te-au adus, eu eram deja aici !

ȘEFUL BARĂCII : Poftim ! (Îi dă scrisor. polonicul.) De ce nu te-a numit comandantul pe tine ?

DEPRIMATUL : Mă tirăsc, dar nu sint rimă. (Îa polonicul și-l dă Clopotarului.) Împarte... (Se luptă cu sine însuși, pînă spune cuvîntul.) Împarte, tovarășe !

(Liniște ; toți se așează disciplinați la coadă și pornesc spre fundul barăcii, unde Deprimatul și Clopotarul duc cazanul. Întinerie. Cînd se aprinde lumina, e noapte. Reflectoarele luminează din cînd în cînd baraca. Contele, singur, trece în pas de defilare în sus și-n jos ; apoi se oprește la patul Fetei ; lumina reflectoarelor cade asupra lui.)

POETUL (întorcîndu-se de la patul Fetei) : Ai lucrat frumos, fetișo, noapte bună ! (Contele se retrage în penumbră ; Poetul se duce să se culce.)

CONTELE (se furișează la patul Fetei) : Sint soldat ! Viața mea e : ordine, muncă, disciplină. Singura-mi avere e cinstea de ofițer. (Profesorul nu poate dormi : vine și el într-acolo.) Sint soldat, nu sentimental. Cui i-aș putea spune ce mi s-a-ntimplat ? Dinotdeauna am avut iluzia că înțeleg lumea, că o cunosc, că mă cunosc pe mine. Știu pentru ce și contra cui am luptat : pentru patrie, împotriva dușmanilor ei. Dar aci, în lagăr, totul s-a răsturnat : ordinea din mine, patria, dușmanul. Aci am văzut prima oară neamț care nu-i boș... (Se lovește de Profesor. Rușinat.) Ce tot te foiești noaptea, domnule ?

PROFESORUL : Scuze... am trecut pe-aici, doar așa... Mai precis, m-am rătăcit... Adică, vreau să spun, mi-am vizitat bolnavii...

CONTELE : Da... da, obișnuita inspecție de noapte. (Suride cu simpatie.)

PROFESORUL : Da... Și-acum mă-ntorceam la mine...

CONTELE : Mă rog !... Dacă mai ai poftă, și dacă nu te deranjez... Sau mai bine mă duc și eu la culcare...

PROFESORUL (și el cu simpatie, șmecher) : Dar dumneata, ce căutai la patul Fetei ? O durere de cap, ceva ?...

CONTELE : Tocmai pe dumneata te căutam... O durere de cap, da. Mă gindeam, poate te găsească la bolnavii dumitale... (Până acum în joacă, deodată serios.) Ce bine că ne-am întâlnit !

PROFESORUL (serios) : Ce bine că ne-am întâlnit !

CONTELE : Noapte bună, domnule Profesor.

PROFESORUL : Domnule Conte, ți-a trecut ?

CONTELE : Ce anume ?

PROFESORUL : Durerea de cap... Nu ți-ai luat medicamentul. (Contele pleacă alene, Profesorul rămâne lângă Fată.) Da, e bine că ne-am găsit. (Deprimatul se uită precaut în jur, apoi se îndreaptă spre Fată.) Trecem surzi și orbi unii pe lângă alții de mii de ani... (Merge înapoi spre patul lui ; pe drum se-ntilnește cu Deprimatul. Suris complice. Deprimatul se așază pe jos, scoate o muzicuță și cîntă în surdina, timp în care se lasă întinericul. Încetul cu încetul, se luminează de ziua.)

SPĂRGĂTORUL : Jignește-mă c-o țigară.

TELALUL : S-a epuizat stocul. Dacă și azi ne țin' la arest, închid bilciul.

CONTELE : Dacă nici azi nu ieșim din baracă, pe cuvîntul meu, îmi pierd mințile, auzi, dumneata...

CLOPOTARUL : Moșule, care va să zică...

CONTELE : Domnule... camarade... să știi că pe zi ce trece te stimez din ce în ce mai mult... Ia spune, ce-ai putut face trei ani de zile, singur, într-o celulă ?

CLOPOTARUL (mulțumit de împăcare, foarte cald, drăguț, se învîrte pe lângă Conte, sus, pe prierul de scînduri) : O, am avut un program nespus de aglomerat ! Dimineața : gimnastică. Trebuia să fii foarte atent. Am făcut

un calcul exact : numără pină la zece, gardianul a și ajuns la capătul coridorului... Un, doi, trei ; un, doi, trei... Donă exerciții de gimnastică... Un, doi... m-am și culcat pe pat, gardianul s-a-ntors în dreptul celelei mele și se holbează prin fereastră să vadă ce fac. CONTELE (face și el mișcări de gimnastică) : Un, doi, trei, nu e proastă ideea. Apoi ?

CLOPOTARUL : Apoi, jucam șah ! Făceam figuri din piine, desenam cu călcîiul pe ciment o tablă de șah... Le găseau și-mi aruncau figurile... Făceam altele în loc... Am avut odată un șobolan, țineam mult la el. În ziua deratizării, țin minte, am plins.

METALO : Eu, în închisoare... făceam matematică... Cînd eram copil, voiam să devin matematician. Dar luptele... Apoi, în celulă, am avut timp berechet... Mă interesau numerele prime voiam să descopăr un fel de sistem al lor... dar, bineînțeles, n-am reușit. Însă mă distram foarte bine. Am învățat alfabetul Morse, comunicam cu celelele vecine, învățam limbi străine. (Cu țile.) Între altele, domnule Conte, domnule confrate, n-ai să mă crezi : limba lui Goethe ! Erau foarte mulți deținuți nemți...

MARINARUL : Încarcerarea asta, numită elegant, arest, ce timponie ! De parcă altfel am fi liberi... Vreau să spun că-mi calcă pe nervi. Vă dați seama, domnilor, un om învățat cu marea largă... ce spun eu, cu marea ? !... Eram pe un vas de cursă lungă, pe oceane... cîndva. Dar acum, să mor, dacă nu-mi-e dor chiar și de locul de muncă din lagăr și de vagonetele pline de pietre. Cîncizeci de vagonete pe zi e o normă, n-am ce zice... Și cit ne văicăream cînd ploua sau ninge ! Ce n-aș da acum să le pot împinge... Treceam pe un drum, vreo cinci minute nu vedeam nici o împletitură de sîrmă... cinci minute de libertate ! De fapt, ce mi-ar păsa că ninge, că plouă ? După ploaie, munții nasc un fel de ceață...

POETUL : Muntele își fumează pipa — așa se spune pe la noi.

SPĂRGĂTORUL : Toate astea sint foarte romantice, dar cine aduce azi apă ?

POETUL (uitîndu-se pe fereastră) : Butoaiele sint pline ; a plouat azi-noapte.

PEȘTELE : Pline, pline, dar cine să le golească ? Cum deschizi ușa, cum te-mpușcă.

POETUL : Pină acum am adus eu ; să aducă și alții, că și eu am o mamă care mă așteaptă acasă.

SPĂRGĂTORUL : Și o gagică faină, colea sus, pe pat. (Sare sus, ridică perdeaua de la patul fetei.) Se spală, drăguța de ea. Ce pulpe, dumnezeule, ce pulpe... Ce țite, ce funduleț. (Poetul se apropie furios.) I-am făcut vreun rău, admirînd-o... estetic ? Ai bătu pentru ea jumătate de baracă, dar aveai de ce, o pișeau, eu nu m-am atins de ea. Nici măcar cu un deget.

POETUL : Bine ! Dacă vă bateți joc de ea, așa cum am adus-o, tot așa pot s-o și duc înapoi.

PEȘTELE: Asta cum așa e, precum ai a dus-o... Poți s-o și trimiți... (Poetul, același joc.) Glumesc doar... Sintem bărbați, trelmie s-o apărăm; de-ar dansa măcar sau ar face ceva să ne distreze... Dar să tot stea așa, și să ne aștepte doar fantezia, asta-i prea de tot.

POETUL: A venit pentru ca tu, favorit al femeilor, să nu mai umbli în fața ei cu fundul gol, cu cizmele murdare, nepieptănat, nebarbierit...

PEȘTELE: Talule! Un pieptăn, o lamă etc... Da! ce credeți voi, că eu nu știu cum trebuie să te prezinți în fața unei doamne? Am cunoscut o cucoană... lucrăm pe un vas, eram chelner pe atunci: „whisky“? — în trebam galant... La care ea îmi viră-n mină un șervețel. „Ptiu, eckhelhaft“, vai ce scirbos e... Vorbea de soțul ei... O nemțoaică... Sau nu la el se referea, ci la șervețel? Imposibil. Serveam cu șervețele absolut curate... Deodată, ce vād? Scrie pe șervețel: „Seara la zece, te aștept pe punte“. Aha, asta-i altceva, care va să zică de astea-mi ești, cucoană... A venit. Ne-am iubit toată noaptea; a doua zi, n-o să mă credeți, se face că nici nu mă cunoaște... Aha, îmi zic... Seara, trec așa într-o doară pe punte, și ce vād?... Acolo îmi era, aplecată peste bord, avea un șal mov, vîntul îi flutura părul, parcă era o baroneasă.

SPĂRGĂTORUL: Ai născocit totul acum, pe loc. N-a fost nici o punte, nici o baroneasă... Asta are două feluri de autobiografii: una pentru zilele săptămîinii, alta, de zile mari. Adevărul adevărat, însă, sună astfel: un SS-ist a pus ochii pe gagică lui, i-a suflat-o, iar pe el l-a înfundat în lagăr, sub pretext că-i zvonist politic la cafenea... Ce nemțoaică, ce baroneasă? Asta n-a avut treabă la viața lui decît cu tîrfe, care lucrau pentru el, plătin-du-i bir...

PEȘTELE: Ei, și? Nu te gîndești de ce lucrau pentru mine? Mă iubeau...

SPĂRGĂTORUL: Le șantajai, mie îmi spui?

PEȘTELE: Vedem noi acușica. Uite, m-am pus la spiț, să vād ce zice Fata cînd m-o vedea.

METALO: Sînt fericit că Fata v-a cucerit... Personal, detest mistificările...

CONTELE: La început și eu aveam rezerve, dar pe zi ce trece... Gingășia ei...

PEȘTELE: Auzi, gingășă, bestia! Mi-am tăiat părul pentru ea, mi-am ras barba... E o provocatoare...

EVREUL: Pe dracu', doamne iartă-mă. E grijulie, gospodină... o adevărată soție, o mamă...

PUȘTIUL: Vai de mine, moșule, dar nu-i bătrînă... Am cunoscut o fată...

TELALUL: La grădiniță?...

PUȘTIUL: Nu tocmai... Era-ntr-a șaptea... O chema Fella și avea codițe... În fiecare dimineață o așteptam sub bolta porții... O, dumnezeule, porțile răcoroase și boltite din Cracovia! Vara sînt reci, din cauza curențului.

iarma le încălzește perechile de-nădrăgostiți ce se-ngrămădesc acolo... Fella!... Locuia în centru, într-o casă cu etaje...

SPĂRGĂTORUL: Etaje? Cu scări răcoroase, porți boltite, rahat. Cunoșc Cracovia; o fi fost undeva la marginea orașului, unde sub porți e rece, fiindcă e mucegai.

PUȘTIUL: Mucegai ești tu. Credeți-mă, în centru sînt străduțe strîmte...

PROFESORUL: Medieval...

PUȘTIUL: Asta n-am de unde să știu... O bisericiță lingă alta... Toată strada miroase a tîmnie.

TELALUL: Azi-noapte am visat-o pe mama, se făcea că... nu-mi mai aduc aminte exact, dar ea a fost singura femeie pe care am iubit-o cu adevărat. Dar mi-au luat-o...

MARINARUL: Norocul ei, decît să te vadă ce-ai ajuns.

PUȘTIUL (se așează lingă Fată): Vrei să te distrez? Să te-nvăț ceva... Știi ce, te-nvăț poloneza, bine?

TELALUL (tîmpit): Ce răspunde?

PUȘTIUL: A zis „bine“, toată lumea a auzit cînd a zis (Imită o voce de fată.) „bine“. (Către Fată.) Nu te tot uita în dreapta și-n stînga, nu te juca cu codițele, nu-ți bălăngăni picioarele, fii atentă la mine: limba poloneză e nespun de grea. Dar în lagăr n-ai nevoie de tot vocabularul; cîteva cuvinte te ajută să trăiești. Hleba — pîine, maslo — slană, botsec — unt...

POETUL (înghite-n sec): Un vis, nu altceva...

PUȘTIUL: Smetana — smîntînă...

DEPRIMATUL (ironic): Smetana e un compozitor...

POETUL: Și smîntina e un cîntec!

PROFESORUL: Nouă calorii!

PUȘTIUL: Apoi, mai sînt cîteva cuvinte absolut necesare pentru traiul de aici: ia kohamtse — te iubesc și, mai ales, volnoșsem — libertate!

CLOPOTARUL: O mie de calorii!

PUȘTIUL: Așa-i, că e o limbă nespun de frumoasă? Smîrșina — înghețată, sună ceva mai urît, dar o să-ți cumpăr smîrșina odată, într-o zi de vară... Stai, nici nu știu cum te cheamă, cum să te invit la cofetărie?... Să-ți spun Fella? Nu se cade, ea a murit, au selecționat-o din prima zi, a plecat cu frățiorul ei, un bebeluș pe care l-au dus într-un coș de piine.

DEPRIMATUL: De-atunci l-au și mîncat!

PUȘTIUL: Pfui, ce om, și te lauzi că ai cîntat la violoncel!

DEPRIMATUL: Nu eu, Lazăr. Eu desenam!

CONTELE (tipă): Doamna se numește Esperance — Speranță.

CLOPOTARUL: Se numește Libérté — Libertate...

CONTELE: Vezi, domnule Clopotar, cum zici libertate, cum vorbești franțuzește...

TELALUL: Cum, adică? „Nu Arbeit machst frei“? Doar scrie pe poartă: „Munca te face liber“...

SPĂRGĂTORUL : Păi, dumneata știi, dumneata muncești !

CLOPOTARUL : Domnule Poet, cum spui pe limba ta... doar tu ne-ai adus vestea : România s-a eliberat !

POETUL : Liberté, domnule, și pe la noi e libertate...

TELALUL : Or fi liberi ăia, acasă, dur dumneata ?

PUȘTIUL : Șițco iedno — indiferent...

SPĂRGĂTORUL : Scheiss — egal, tot un drac, cum spun SS-iștii.

PROFESORUL : Vorbiți mai încet cu fetița, îmi treziți bolnavii. Pe unii ar trebui să-i duc la spital...

DEPRIMATUL : Spitalul e doar pentru muribunzi... și pentru cei sănătoși. Cind mută spitalul în camera de gazare... cei sănătoși mai pot să iasă...

CONTELE : Și bolnavii ?

CLOPOTARUL : Și muribunzii ? (Urlă.)

DEPRIMATUL : Pentru ei — șițco iedno...

PROFESORUL (către Poet) : Nu vă certăți din nou ! Mi-ar trebui medicamente, ar trebui deschisă ușa !

POETUL : E mai bine așa : bolnavii se lasă momiți de propagandă : la spital se dă zahăr, medicamente, pachete de la Crucea roșie... Se prezintă benevol, și-apoi...

DEPRIMATUL : Trebuie să le spunem oamenilor deschis : nu gunoiul se arde pe rug ! (Clopotarul îi șoptește ceva Poetului.)

POETUL : Fata a spus că nu mai vrea să audă asemenea vorbe !

MARINARUL : Mai ales din gura ta ; doar ea te-a ridicat din pat, ea te-a vindecat.

DEPRIMATUL : Eu nu eram bolnav, poate sufletul meu... Astora, însă, le trebuie piine... nu medicamente...

POETUL : Ea, ce crezi, ee mănincă ?

DEPRIMATUL : Aer, că tot e aeriană.

PROFESORUL : Fiecare să dea o firimitură pentru ea.

PEȘTELE : Eu să dau ? Femeile mă ținneau pe mine, domnilor ! Și apoi, unde s-a pomenit ca un ideal, fie el și feminin, să ceară haleală ? Nici măcar la românii dumitale nu se cade, nu-i așa, domnule Poet ?

PROFESORUL : Te-nșeli : Cerere et Baccho friget Venus.

PEȘTELE : Decît să ajungă Venus fără mîini, mai bine-i dau o firimitură. (Pune o porție de firimituri în șapca Profesorului.)

POETUL : Fata îți mulțumește... Inchipuie-ți că s-a terminat războiul și tu te-ntorci pe vas... Într-o seară, apare ea, la bar... Herr chelner ! Te recunoaște... Uitați-vă, un om care la Auschwitz mi-a dat ultima lui firimitură de piine... Un bărbat din cap pînă-m picioare...

PEȘTELE : Tot ce-i mai adevărat. O firimitură de viață.

CLOPOTARUL : În fine, ceva care aduce viață. (Dă o felie întreagă Profesorului.) Telal !

TELALUL (plîngăreț) : Ultima firimitură am-mineat-o aseară.

MARINARUL : Pareă ziceai că aduce cu mîi-ta. (Telalul, rușinat, dă o felie, Marinarul la fel.)

EVREUL (dă și el) : Pentru nevastă, poate are și ea copii.

PUȘTIUL (dă și el, și Poetul, Metalul, toți) : Hei, Spărgătorule, nu prea te înghesui.

SPĂRGĂTORUL : Știu și eu o zicală latinească : Panem et circenses... Piine și circ. Voi dați piinea și eu rid.

PROFESORUL : Care va să zică, nu dai ?

SPĂRGĂTORUL : Nu. Și știi de ce ? Pentru că am personalitate...

PROFESORUL : Fata a trimis piinea bolnavilor !...

SPĂRGĂTORUL : Zi așa, fratele meu, astai altă mîncare de pește ; poate o să fiu și eu bolnav. (Dă o jumătate de porție.)

PROFESORUL : Juma' de porție ?...

SPĂRGĂTORUL : Crezi, nene, că mă pricep numai la safe-uri ? (Ride infundat.)

ȘEFUL BARĂCII (vine urlînd) : Apelul, apelul, numărătoarea...

CONTELE : Prima oară, de cinci zile, încep să mă simt iarăși om.

(Întră Comandantul lagărului, însoțit de adjunct.)

ȘEFUL BARĂCII : Raportez cu supunere : 779 de deținuți... Alaltăieri, unul s-a sinucis...

COMANDANTUL LAGĂRULUI : A vrut să evadeze, și, pe întuneric, a nimerit în sîrme... Asta ai vrut să spui ?

ȘEFUL BARĂCII (tîmpit) : Nu chiar... să vedeți...

COMANDANTUL LAGĂRULUI : S-a întîmplat întocmai cum am spus. De altfel, am raportat și superiorilor mei. Ai înțeles ?

ȘEFUL BARĂCII (denn) : Dorii să mă compromiteți în fața deținuților ? Dacă nu aveți încredere, de ce m-ați numit ?

TELALUL : Să trăiți, e așa cum ziceți dumneavoastră, pot să fiu martor.

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Cine e martor, e și complice...

TELALUL (întimidat) : Intocmai !

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Adică, îți recunoști complicitatea ?

TELALUL : Nu, vai de mine...

ȘEFUL BARĂCII : Marș la loc. (Printre dinți.) Ai să mi-o plătești !

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Marș cu toți afară, la aer ! (Deodată, cu gingășie.) Vă rog frumos..., bitte heraus !

ȘEFUL BARĂCII (urlă dezarticulat) : **HERAUS !** (Trecînd lingă Telal.) Vai de capul tău. (Toți ies ; Telalul, speriat, se furișează pe lingă SS-ist, căutînd apărare împotriva amenințării Șefului barăcii.)

TELAU (aproape în patru labe) : Să trăiți, vreau să raportez : nu sînt 779 de deținuți, numai 778. Au sugrumat unul ! Dar el, (Arătîndu-l pe Șeful barăcii.) nu v-a raportat ! Eu, să trăiți, iubesc adevărul.

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Și ce vrei ? Adevărul nu se recompensează, doar minciuna sau mîrturia falsă. Marș afară, licea... (Către adjunct.) Cine mai e și asta ?

ADJUNCTUL : Lingăul celuiălalt lingău. (Arată cu cravașa, cu care își lovea nervos cizmele, către Șeful barăcii.)

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Ce categorie ?

ADJUNCTUL : Ucigaș, mi se pare ; avea semnul.

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Imposibil ! Pentru crimă trebuie să ai un caracter viril. (Șeful barăcii este ocupat cu scoaterea oame-nilor din barăci, apoi iese și el.)

ADJUNCTUL : Auzi, domnule, l-au sugrumat pe unul ! Ce idee ? !

COMANDANTUL LAGĂRULUI : S-ar părea că așa e.

ADJUNCTUL : La ce te gîndești ?

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Rabatul ăsta s-a grăbit să denunțe. Mă mir că celălalt n-a raportat.

ADJUNCTUL : Crezi că e interesant ?

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Foarte ! Ca o ecuație cu trei necunoscute : avem două... Informatorul meu e Șeful barăcii ; dar și pe el îl informează cineva, gunoiul ăsta... Mai adineauri l-a înjosit, l-a amenințat, și ăsta și-a luat revanșa, apărîndu-se în același timp, prin noi. Ia-i numărul, poate îl folosim la ceva.

ADJUNCTUL : Ce om ciudat mai ești și tu, Obersturmführer... În mina ta sînt piinea și cuțitul. Puterea...

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Da. Sîntem oameni diferiți, prietene. Crezi că nu-mi dau seama că, de cînd românii au întors armele, tu cauți să-ți asiguri piinea, te temi că o să-ți cadă cuțitul din mină !

ADJUNCTUL : Nu despre asta vorbeam... Ești atotputernic, iar pe de altă parte, niște oameni dezarmați...

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Oameni, ai spus ?

ADJUNCTUL : Deținuți, mă rog...

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Nu, nu, sînt oameni... Asta mă-nspăimîntă. Pot să-i bat, să-i omor, să-i gazez, să-i trag în teapă : niciodată n-am să știu ce gîndesc ! Eu îmi respect adversarii.

ADJUNCTUL : Cei mai deștepți dintre ei s-or fi gîndind că va veni ziua cînd ne-o vor plăti cu vîrf și îndesat.

COMANDANTUL LAGĂRULUI : De mult voiam să te-ntreb : nu ți-e frică că pot raporta mai sus ideile dumitale ?

ADJUNCTUL : Nu ! Orașul e la cinci kilometri. N-ai cu ce-ți umple timpul : nici o distracție, nici un om, cine știe, rar, o fe-

meie... Numai deținuți, sîrme, camere de gaze... și iarăși sîrme, iarăși deținuți, și manechinele tale...

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Soldații noștri, vrei să zici ?

ADJUNCTUL : Ihm... Vezi că ne-nțelegem... Și nici prin gînd nu-ți trece să mă denunți... Știi de ce ? Fiîndcă ți s-ar trimite alt timpit în locul meu, care te-ar spiona sau chiar te-ar denunța... Recunoaște, măcar, că printre subofițeri nu circulă așa des intelectualii de calibrul meu... Tu ești un om deștept, era normal să-ți împărtășesc gîndurile mele. Dar să presupunem că nu voi mai fi. Ce-ți rămîne : seri lungi de iarnă, fără speranță, fără cineva lingă tine.

COMANDANTUL LAGĂRULUI (obsedat, nici nu-l ascultă) : Am rezolvat !

ADJUNCTUL : Ce, nimicirea mea ?

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Pe dracu'... ecuația... L-au sugrumat, crezînd că el e denunțatorul Fetei care venea în baracă...

ADJUNCTUL : De unde știi ?

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Comuniștilor nu le plac trădătorii.

ADJUNCTUL : Dar nici nu sugrumă.

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Nu.

ADJUNCTUL : Atunci, cine l-a omorît ?

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Eu !

ADJUNCTUL : Tu ? !

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Panica ! Iar panica e creația mea !

ADJUNCTUL : Te ostenești degeaba. Complici lucrurile, tragi o rafală, și gata panica...

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Eu nu vreau să-i nimicesc, vreau să-i îngenunchez. De altfel, nu am ordin de exterminare totală...

ADJUNCTUL : E liniște în baracă... (Comandantul lagărului e foarte atent.) Nu se fură piine, n-au ieșit în timpul arestului, e ordine. (Ironie.) Caută un pretext să ne distrăm cu ei.

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Eu să mă distrez cu ăștia ? !

ADJUNCTUL : Fiecare cu ce are : unii — muzica, alții — literatura, alții — femeile... Cine n-are nimic, se joacă de-a baba oarba... Dar tu nu ești orb ! Citești vestile de pe front...

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Două zile carceră, carceră grea, pentru tine ; da, pentru tine, mein lieber Freund...

ADJUNCTUL : Excelentă idee. Îmi place. În sfîrșit, ți-aș spune tot ce cred.

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Poftim !

ADJUNCTUL : De fapt, știi și tu prea bine. Numai că domnul comandant de lagăr nu se confesează decît preoților.

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Preoții nu sînt de încredere. ba unii dintre ei, se confesează ei înșiși englezilor. (Rîzînd.) Sînt anglicani ! Dumnezeu, în schimb, nu m-a trăda, chiar dacă ai afla despre mine că...

ADJUNCTUL : De ce nu !
 COMANDANTUL LAGĂRULUI : Fiindecă vrei să supraviețuiești !
 ADJUNCTUL : Și tu, ce vrei ?
 COMANDANTUL LAGĂRULUI : Despre asta nu vorbesc. Cel mult, îmi curăț pistolul ! Mi-am încheiat cariera. Dumneata ți-ai greșit-o. Ești tină, mai poți încerca... Dar despre ce vorbeam ? A, da... Vreau să-i îngenuchez.
 ADJUNCTUL : De ce ?
 COMANDANTUL LAGĂRULUI : Ca să-mi simtă puterea.
 ADJUNCTUL : Sursa puterii tale e puterea lor. Sau ți-e frică de ei ? Nu-mi pasă de carcără. Să vorbim odată și odată cu oamenii...
 COMANDANTUL LAGĂRULUI (sincer) : Nu de oameni mi-e frică, dar e ceva în oameni, ceva care-mi scapă, o necunoscută... Pentru ea lupt. Să mi-o însușesc !
 ADJUNCTUL : Ai vrea să te imprietenești cu ei, dar la o adică...
 COMANDANTUL LAGĂRULUI : ...la o adică, îmi curăț pistolul. Dar nu ești capabil să-nțelegi ; ești un epicurean incurabil... Domnule Șef de baracă, până cînd să te mai aștept ? Poftim încoace ! (Urlă din ușă.) Aici !
 ȘEFUL BARĂCII : La ordinele dumneavoastră !
 COMANDANTUL LAGĂRULUI : Câți oameni sînt în baraca asta ?
 ȘEFUL BARĂCII (demon) : 779.
 COMANDANTUL LAGĂRULUI : Nu crezi că-ți cumperi bunăvoința lor prea ieftin ?
 ȘEFUL BARĂCII : Cum, adică ?
 COMANDANTUL LAGĂRULUI : Așa cum spun : această popularitate ieftină o să te coste. Es wird dir wass kosten, mein lieber Freund...
 ADJUNCTUL (apatic) : Pe scurt : unde l-ai ascuns... (Șeful barăcii ridică din umeri.) sugrumatul ?
 ȘEFUL BARĂCII : Nu cunosc cazul.
 COMANDANTUL LAGĂRULUI : Să-i număr eu ?
 ȘEFUL BARĂCII : Poate să fi greșit numărătoarea... Obişnuința...
 COMANDANTUL LAGĂRULUI : Eu sînt robul obişnuinței. Sînt obişnuit să am exact atîția deținuți cîți mi se raportează. Te fac deținut de rînd și restabilesc numărul raportat de tine...
 ȘEFUL BARĂCII : Cum credeți... Dar o să găsiți greu pe cineva în locul meu...
 COMANDANTUL LAGĂRULUI : Nu-mi pot închipui o baracă fără evidență exactă ; fără șef, da.
 ȘEFUL BARĂCII : De la un timp încoace, e o ordine desăvîrșită-n baracă, e disciplină, liniște... Meritul e al meu...
 COMANDANTUL LAGĂRULUI : Liniște... disciplină... Și crezi că e un merit ?
 ȘEFUL BARĂCII : Să trăiți, vă raportează...
 COMANDANTUL LAGĂRULUI : Nimeni nu reface legăturile comuniste ? Nimeni nu e ne-

mulțumit ? Nimeni nu urlă ? Nimeni nu sugrumă pe nimeni ?
 ȘEFUL BARĂCII : Nimeni, nimeni, pot să vă asigur. Ich kann Ihnen versichern.
 COMANDANTUL LAGĂRULUI : Tu mă asiguri pe mine ? Asta-i bună ! Ce face cit e ziulica de lungă, ăla, cum îl cheamă, Clopotarul ? Și ceilalți comuniști blestemați, die verfluchte Bolsheviken ?...
 ȘEFUL BARĂCII : Nimic... Poetul inventează tot felul de jocuri, copilării.
 COMANDANTUL LAGĂRULUI : Poetul ? Naționalitatea ?
 ȘEFUL BARĂCII : Român.
 COMANDANTUL LAGĂRULUI : Ii arde de joacă ? Acum ?
 ȘEFUL BARĂCII : De ce nu ?
 ADJUNCTUL : Chestie de telepatie, sîntem doar la un sfîrșit de august...
 ȘEFUL BARĂCII : Vă rog, eu observ tot ce e periculos. Nu vreau decît să vă fiu de folos.
 COMANDANTUL LAGĂRULUI : Și de ce, mă rog ? Doar ne ești dușman !
 ȘEFUL BARĂCII : Aștept să-mi dăruieți viața... Eu am încredere în trăinicia celui-de-al treilea Reich.
 ADJUNCTUL (printre dinți) : În fine, cineva...
 COMANDANTUL LAGĂRULUI : Atunci, spune, ce clocește din nou în liniștea asta perfectă ?
 ȘEFUL BARĂCII : Sînt nevinovați ca niște copilași... Aproape timpiți. Se joacă de-a...
 COMANDANTUL LAGĂRULUI (interesat) : De-a ? !...
 ADJUNCTUL : Dă-i pace. Diseară avem niște dame, musafiri, mai trebuie să le pregătim ceva...
 COMANDANTUL LAGĂRULUI (obsedat) : Se joacă de-a ?...
 ȘEFUL BARĂCII (arată, rîzînd stupid, spre patul Fetei) : Acolo... acolo au ascuns-o...
 COMANDANTUL LAGĂRULUI (urlă) : Pe cine ?
 ȘEFUL BARĂCII : Cică, acolo, e o... (Se hlițește.)
 COMANDANTUL LAGĂRULUI (controlează) : Aici nu e nimeni... Idiotule.
 ȘEFUL BARĂCII : Vedeți, exact ce spuneam și eu... Dar ei, idiotii, cică acolo, acolo, ar fi o Fată ! (Vrea să rîdă, dar comandantul îl lovește peste gură cu cravașa.)
 COMANDANTUL LAGĂRULUI : Și tu, vită încălțată, tu-mi raportezi de-abia acum ?
 ȘEFUL BARĂCII : Ce să raportează, că doar aia nu trăiește...
 COMANDANTUL LAGĂRULUI : Asta, asta nu trăiește, oligofrenule ?...
 ȘEFUL BARĂCII : Păi, păi... nu-i periculoasă...
 COMANDANTUL LAGĂRULUI : Nu-i periculoasă ? Genial !
 ȘEFUL BARĂCII : Fata e un gînd ! O idee... Nu face nici un rău.

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Ideea nu face nici un rău ? Boule... Ideea a născut imperii, le-a năruit, a născut alte imperii. (Către Adjunct.) Omul acesta a calomniat Reichul, ai auzit ?

ŞEFUL BARĂCII : Eu, să trăiţi ?

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Ai auzit ? Omul acesta l-a improşcat pe Führer cu noroi...

ŞEFUL BARĂCII : Cum aşa ? !

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Al treilea Reich e ideea Führerului... Ia-l de aici, împuşcă-l.

ŞEFUL BARĂCII (încă demn) : Vă rog să mă iertaţi, n-am pătruns profunzimea gândurilor dumneavoastră...

COMANDANTUL LAGĂRULUI : La zid ! (Urlă.)

ŞEFUL BARĂCII : Am o ultimă rugămintă.

COMANDANTUL LAGĂRULUI (potolit, se aşază comod) : Poftim !

ŞEFUL BARĂCII : Daţi-mi voie să-mi povestesc viaţa.

COMANDANTUL LAGĂRULUI (către Adjunct) : Fii atent, joacă tare... Vrea să ciştige timp.

ADJUNCTUL (plictisit) : Avem musafiri... se-nserază...

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Mă interesează bluff-ul ăsta ! Omul are dreptul la o ultimă dorinţă. (Politicos.) Poftim, domnule ! Să te auzim.

ŞEFUL BARĂCII : M-am născut la Varşovia... Mama şi tata au fost omorâţi...

COMANDANTUL LAGĂRULUI (către Adjunct) : Toţi sint orfani de mamă... de tată... O biografie seamănă cu alta, ca două picături de apă, dă-i înainte, băiete...

ŞEFUL BARĂCII : Am avut doi frăţiori...

ADJUNCTUL : Haide, treci peste sirop...

ŞEFUL BARĂCII : La 15 ani, un SS-ist m-a luat pe lângă el, să-i hrănesc ciinele... Şi eu mîncam mîncarea ciinelui.

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Vezi, puteai să ne fii mai fidel...

ŞEFUL BARĂCII : Vă sint ! Nu vreau să mor, fără să duc cu mine pe unul dintre voi. (Se repede asupra Comandantului, îl dezarmează ; Adjunctul, cu un gest dibaci, îl dezarmează la rîndul său pe Şeful barăcii, apoi îndreaptă pistolul spre el, gata să tragă. Comandantul îl opreşte.)

COMANDANTUL LAGĂRULUI : N-ai auzit, a mîncat mîncarea ciinelui, şi tu vrei să-l împuşti chiar acuma, cînd şi-a recîştigat demnitatea de om. Îmi place, băiatul e curajos ! A îndrăznit să mă atace.

ADJUNCTUL (apatic, plictisit, în timp ce-l ţine pe Şeful barăcii) : Ce să fac cu el ?

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Ştii ce ? Acum nu mai am nici un chef să-l împuşc. Schimbă-l cu cineva, indiferent cu cine...

ADJUNCTUL : Nu am cu cine.

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Adă în locul lui pe cineva, un om...

ADJUNCTUL : De unde, din sat ?

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Foarte bine. De acolo.

ADJUNCTUL : A mai rămas vreunul în libertate ?

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Care neamţ mai e liber în ziua de azi ?...

ADJUNCTUL : Şi lui să-i dau drumul ?

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Fă ce vrei cu el, să nu-l mai văd în ochi...

ADJUNCTUL : Să-l trimit acasă ?

COMANDANTUL LAGĂRULUI : N-are casă. Varşovia nu mai există.

ADJUNCTUL : Îl trimit în alt lagăr...

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Bine ! Lasă-i banderola de şef de baracă. Poate face şi acolo carieră... Gata, afară cu el, şi să intre ceilalţi !

(Adjunctul îl scoate afară şi cheamă înăuntru deţinutul.)

ADJUNCTUL (revine) : Alles herrein, eu toţi înăuntru, das ganze Misthaufen, tot gunoierul !

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Domnilor, aud că e o femeie în baracă. (Linişte grea.)

A cui musafiră e ? Cine a adus-o ?

POETUL (iese din rînd) : Eu !

COMANDANTUL LAGĂRULUI : E muza ta ?

POETUL : A întregii barăci.

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Bun ! Miine în zori, vin s-o iau ! Şi tu ai să mi-o dai... Am' mai găsit odată aci o femeie... Era o

femeie vic, şi se ocupa de politică. Deci, am împuşcat-o. Asta e altfel, mai abstractă, mai eterică, să zicem... se ocupă cu sufletele voastre... Cu ea ce să fac ? Nu-mi spune nimeni ? Vă spun eu ! Ō trimit în spatele frontului, tîrî la soldaţi ! (Linişte mormîntală ; SS-iştii ies alene, în timp ce se lasă încet.)

ACTUL III

Decorul e același; de data asta, însă, aleea îngustă e plasată în stînga barăcii, și este luminată. Vîntul bate năprasnic. Comandantul lagărului și Adjunctul se plimbă, cu gulerile mantalelor ridicate; în buzunarul Adjunctului e o sticlă de coniac. Din cînd în cînd, mai trage o dușcă.

ADJUNCTUL: Mda... Înainte de a porni atacul, e bine să-ți dai seama de raportul de forțe. Da, da, mein lieber Freund. Ce vînt năprasnic! Propun să ne retragem.

COMANDANTUL LAGĂRULUI: Îmi place furtuna.

ADJUNCTUL: În baracă e lumină!

COMANDANTUL LAGĂRULUI: Las' să fie, se sfîșuiesc!

ADJUNCTUL: Ca și noi, de altfel.

COMANDANTUL LAGĂRULUI: Noi nu des-
pre asta vorbim.

(Întuneric pe stradă, lumina pe baracă.)

TELALUL: Din nou o femeie ne duce la abator. N-a trecut săptămîna de cînd era să ne curățăm cu toții, tot pentru o muiere.

EVREUL: Dar doamna aceea măcar era vie, trăia.

CLOPOTARUL: Și-au curățat-o...

PEȘTELE (isterizat): Dar asta, asta nu există!

CLOPOTARUL: Să vedem, ce-i pot face!

SPĂRGĂTORUL: Nu, zău? Dar eu nu sînt un erou din basme, pe mine mă pot curăța. Cu pieptul ciuruit poți face politică, dar nu poți sparge safet-uri. Eu vreau să ajung acasă. Să mă las împușcat pentru o nălucă?

POETUL: Nu te lăsa împușcat, mai bine putrezește în picioare.

CLOPOTARUL: În picioare? În genunchi. Dacă le dăm nemților și visele noastre, tăria sufletească care ne-ar ajuta să apucăm eliberarea, dacă punem la picioarele lor singurul lucru asupra căruia n-au putere, idealul European, idealul libertății, al speranței, idealul frumosului, idealul iubirii, înseamnă că le-am pus totul la picioare. (Întuneric în baracă; lumină pe alee.)

COMANDANTUL LAGĂRULUI: Vreau să-i îngenunchez, să piară în genunchi. Și pină la moarte, să știe că-i ținem cu o mîină de fier.

ADJUNCTUL: Pină acum ai avut ce ține în mîina ta de fier, dar ai grijă. Fata asta îți va aluneca printre degete, e intangibilă! E însăși idealul Europei. Idealul libertății, al speranței, idealul iubirii... cum să pui mîina pe ea?

COMANDANTUL LAGĂRULUI: Tocmai fiindcă-i intangibilă mă interesează. Sînt curios dacă se lasă decimați pentru o ficțiune?...

ADJUNCTUL: Dacă tu însuși recunoști că e o ficțiune, de ce te-ai legat de ea?

COMANDANTUL LAGĂRULUI: Nu te pricipi tu la de-alde astea... Fata aceasta e o iluzie, dar nu e o nălucire.

ADJUNCTUL: Nu?! Atunci prinde-o între degetele tale de fier!

COMANDANTUL LAGĂRULUI: N-ai înțeles. Nu pot s-o ating, și totuși am s-o prind. Vezi, mein lieber Freund, asta numesc eu victorie — victoria spiritului asupra forței brute a popoarelor inferioare. Vreau să le iau intangibilul.

ADJUNCTUL: Numai să ți-l dea! Nu uita: e prima dată cînd poți lua ceva doar în cazul că ți se dă. Dar ce te faci dacă s-a strecurat vreo greșală în calculul tău? Fii atent! (Întuneric pe alee; lumină în baracă.)

SPĂRGĂTORUL: Înălțător! Însă n-o să ne lășăm masacrați pentru o nimica toată.

PEȘTELE: Nu, nu! Oameni buni, gîndi-ți-vă bine, luăm această „nimica toată” și i-o dăm. Și ce dacă? Sîntem oameni normali, luăm o nimică...

MARINARUL: Nu poate fi „nimică”, din moment ce ne-a cerut-o. E mult prea deștept ca să ne ceară ceva despre care crede că nu înseamnă nimic.

PEȘTELE: Treaba lui. Eu zic s-o dăm. Haide, zău, băieți, să-i dăm Fata. Eu vreau să trăiesc, nu-mi pun capul pe butuc!

CLOPOTARUL: Tot un drac — dacă i-o dai, sau nu i-o dai.

DEPRIMATUL: Ce-ar fi să mă ascultați și pe mine? Eu îl cunosc. Omul ăsta pregătește ceva groaznic. Știe că e un joc, și totuși nu glumește.

TELALUL: Propun ceva: haide să rezolvăm problema juma-juma...

METALO: Asta nu e marfă, aici nu te poți tocmi. Nu ești la talcioac.

TELALUL: Eu ziceam că puțină bunăvoință și... Chestia e cît se poate de simplă: în zori, luăm Fata și i-o dăm, iar seara o aducem înapoi. Ei, ce ziceți, e genial, nu?

POETUL: Seara? Seara, trecută prin inimile SS-istului, nu va mai fi aceeași Fată!

TELALUL: Credeți-mă, ideea mea e genială.

CONTELE: Genială nu poate fi. Vine de la dumneata. În orice caz, merită să ne gîndim.

CLOPOTARUL: Domnul Conte spunea, nu demult, că Fata e Speranța. Conte, renunți la Speranță?

MARINARUL: Atunci mai era vorba de joacă... Dar acum...

CLOPOTARUL: Tu, dacă nu mă-nșel, parcă ți-amîntesti de Jeanette?!

METALO : Vorbeam de Marianne... Tu, tu ești franțuz ? Vrei s-o dai pe Marianne pe mîna SS-istului ? Căreva dintre voi spunea : Fata este Libertatea ! Să se prezinte acela care vrea să le dea Libertatea ! (Către Telal.) Tu pareai vorbeai de mă-ta...

PEȘTELE : Nici o grijă, ăsta o vinde și pe mă-sa.

TELALUL (i se pare o aluzie) : Nu așa s-a întîmplat !..

POETUL : Ce să se fi întîmplat ? ! Aba, tu... tu ne-ai vîndut !

CONTELE : Tipul înțelege terestru verbul a vinde, nu sesizează simbolurile.

POETUL (către Telal) : Afară cu tine !

TELALUL (cade în genunchi în fața lui) : M-a amenințat cu arma...

POETUL : Ieși ! Altfel te arunc cu însumi pe ușă-afară !

TELALUL : Dacă ies, mă împușcă.

PEȘTELE : Iar dacă rămii, vei fi lîngat. Alege.

TELALUL : E arest general, sintem sechestrați în baracă. Nu e voie să ieșim.

POETUL : Tocmai d-ăia te trimite !

TELALUL : Fie-vă milă de mine... (Toți se apropiu de el, forțîndu-l să iasă ; deschid ușa ; suflă un vînt năprasnic. Vrea să sîntoacă în baracă, dar îi vede pe toți îndreptîndu-se amenințători spre el, și, îngrozit, fuge pe alee.)

VOCEA SENTINELEI : Stai !

(Intunerie beznă. Lumină pe alee.)

COMANDANTUL LAGĂRULUI (îl prinde din zbor pe Telal de guler, și strigă către sentinelă) : La picior arm', nu-l împușca, am treabă cu el. Ei, ce zici, prietene ? (Către Telal.) Alora dinăuntru nu le ești pe plac ? Nici mie ! Patrula ! Vine patrula ; SS-istul li-l aruncă pe Telal.) Luați-l... (Patrula îl ia. Comandantul lagărului către Adjunct.) Nu pot face altfel. N-am dat îndărăt în viața mea.

ADJUNCTUL : Vrei să-ți spun exact cine ești tu, prietene ? Cruzime plus încăpăținare. Atît... Cu asta, cred că ți-am epuizat sentimentele. Cît despre credință, consider că nu e decent să vorbim, aici și acum.

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Credință ? ! Eu sint o creatură rațională a Domnului.

ADJUNCTUL : Ale cui creaturi am fost, nu știu... Lasă să decidă istoria. De altfel, să nu deviem discuția spre niște întrebări la care nu există răspuns... Acum e vorba despre ce e mai bun în tine, rațiunea ! Iată că ea te-a părăsit ! De ce te-ai pretat la un joc inventat de ei ? Te-nreb un singur lucru : unde ți-e logica ? Dacă poți să-mi răspunzi, ale tale să fie toate femeile fictive din lume. (Bea.)

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Mai bea, prietene. Treaz, nu obișnuiești să gîndești sistematic. Hai să vedem : ce zice rațiunea despre irațional ? Cine e această femeie ? Să presupunem că este libertatea ! Vezi ? Să le las libertatea ?

ADJUNCTUL : Libertatea ? Vorbe mari ! E vorba doar de o mică vacanță. O recreație.

atit. Un răgaz de un moment. O iluzie. Lasă-i să învingă în problema acestui fleac. Tu însă nu ești un fleac... Ce se va întîmpla dacă te vor învinge ? Cine ți-a cerut să accepți regula jocului : e o fată în baracă ? ! Nu-i nici o fată în baracă, și cu asta, basta. Te-ai gîndit bine, și ai ajuns la concluzia că nu este nici o fată. Ai fost informat greșit. Ai și pedepsit turnătorul, care te-a dezinformat, și...
COMANDANTUL LAGĂRULUI (cu încăpăținare) : Fata e libertatea.

ADJUNCTUL : Omule ! Ei sint prizonieri.

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Fata e speranța.

ADJUNCTUL : Omule ! Ei sint prizonieri.

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Fata e ideea !

ADJUNCTUL : Doar o idee fixă.

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Idee fixă ? Nu ! Inșăși ideea ! Am promis, și mă țin de cuvînt ; o duc tîrîf pe front.

ADJUNCTUL (bea) : Încearcă !

(Lumina se stinge pe alee ; se aprinde în baracă.)

CONTELE (către Poet) : Eu zic că te-ai pretat la un joc periculos.

POETUL : Merita !

CONTELE : Care-i logica ?

POETUL : Cît despre logică, întreabă-l pe el, e specialitatea lui. (Îl arată pe Metalo.)

METALO (către Conte) : Știi doar că la început și eu am protestat contra Fetei. N-am crezut în ea, atunci cînd au adus-o. Dar dacă ne-ar lua-o, voi protesta. Acum cred în ea !

CONTELE : Chiar și cu prețul vieții ?

METALO : Nu pot trăi fără omenie, fără speranță... fără Ea.

CONTELE (resemnat) : Poate ai dumneata dreptate... confrate... Ar fi o lașitate să cedăm.

PEȘTELE : Să te sui pe eșafod pentru o femeie, e absurd, domnilor.

PROFESORUL : Sint medic : viața, mai presus de toate.

POETUL : Ea ne-a vindecat !

SPĂRGĂTORUL : Vorbe, vitejilor. De ce n-ați apărut fata vie, pe care au împușcat-o în realitate ?

EVREUL : Prefer un laș în viață, unui erou mort.

POETUL : Omule, pareai că aduce cu nevasta ta ? Vrei s-o faci tîrîf soldaților ?

EVREUL : Dumneavoastră sînteți mai deștepti, faceți cum credeți că e mai bine... (Brusc.) Nevasta ?... Nu le-o dau nici mort.

PUȘTIUL : Mi-e frică...

SPĂRGĂTORUL : Părerea mea...

POETUL : Tu ești sector particular. Faci ce vrei, te privește.

SPĂRGĂTORUL : Am înfiat și eu o dată o copilă... Și așteaptă să se întoarcă tatăl de familie...

MARINARUL (printre dinți) : Halal tată !

SPĂRGĂTORUL : Nu s-a decis încă ce e mai rentabil : să spargi o bancă, sau să răstorni guverne ?

(Lumină pe alee și în baracă.)

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Zorile... Și la ei tot mai arde lumina...

ADJUNCTUL : Se sfătuiesc. Și vai de ei, dacă se supun.

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Vrei să spui că-i vai de ei, dacă nu se supun !

ADJUNCTUL : Dacă nu, e vai de tine !

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Ești beat, nu mai ai nici haz.

ADJUNCTUL : Tu, treaz, nu mai ai... Bea, poate că-ți revii.

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Europa, toată, e acolo în baracă... Spunem mereu că simțim o rasă superioară ; e unica ocazie de a o dovedi. Vreau să fiu stăpînul lor...

ADJUNCTUL : Mai deunăzi, armatele noastre erau stăpîne pe aproape toată Europa. Și acum ?...

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Eu înving Europa prin misiunea mea. Soarta acestui război n-o decid tancurile.

ADJUNCTUL : Dar ce ?

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Nervii !

ADJUNCTUL : Morala, vrei să zici !

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Nervii sînt morala secolului... mein lieber Freund ! Și acum, la luptă ! Hai să intrăm.

(Intoneric pe alee ; lumină în baracă).
CLOPOTARUL : Faceți-vă că dormiți, nu trebuie să-și dea seama...

POETUL : Il aud venind. Ce ne facem ?

DEPRIMATUL : N-o dăm. Pentru noi, oricum, e același lucru.

CONTELE (de parcă și-ar face testamentul, către Clopotar, întinzîndu-i mina) : Sîntem amîndoi luptători.

CLOPOTARUL : Am fost întotdeauna.

PESTELE : Ce zici, nego ia ?

EVREUL : N-o dăm ! Vin !

PUȘTIUL : Ce zici, domnule Profesor, o să supraviețuim ?

PROFESORUL : Vivere non necesse...

SPĂRGĂTORUL : Lasă burtologia sanscrită, știm ce avem de făcut.

MARINARUL : Dacă ajungi acasă, spune-i Jeanettei.

METALO : Unde stă ?...

(Comandantul lagărului și Adjunctul intră ; pauză lungă. Tensiune. SS-îștii aprind toate luminile. Baraca e scaldată în lumină ; reflectoarele străbat sala.)

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Unde e femeia ? Am ordonat să fie aici !

POETUL : Nu ascultă de ordine.

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Cheam-o tu !

POETUL : Cuvintele n-o influențează în nici un fel !

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Ad-o la mine.

POETUL : Nu se lasă condusă.

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Arată-mi-o !

POETUL : Caut-o dumneata !

COMANDANTUL LAGĂRULUI (bate în retragere) : Deci, nu există ?

POETUL : Ba da, dar nu pot dispune de Ea.

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Tu ai adus-o !

POETUL : Dar nu-mi mai aparține.

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Care dintre voi mi-o aduce ? Sau n-a văzut-o nimeni ?...

Deci, nu există !

ADJUNCTUL : Te-au informat greșit !

COMANDANTUL LAGĂRULUI (furios, către Poet) : Dacă nu există, de ce mi te-mpotri-vești ?

POETUL : Fiindcă totuși există. De aceea, nu o dau !

COMANDANTUL LAGĂRULUI (tocmindu-se) : Dar ist wahnsinig ! E nebun ! Sper că sînt printre voi și minți mai luminate. Aici va curge sînge !

PROFESORUL : „Chemi ajutorul fulgerelor. Ce bine, nemernice muritor, că nu ți-e dat să distrugi pe nevinovatul ce ți se-mpotri-vește... Metoda tiranului de a scăpa din în-cercătură“.

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Cum îți per-miți, ticălosule ?

PROFESORUL : Nu eu. Johann Wolfgang Goethe !

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Prea ați luat jocul în serios ! Domnule doctor, sper că res-pectă viața. Ce crezi, merită, pentru o ni-mica toată ?...

EVREUL : Nu e nimica, îmi amusec nevasta...

PESTELE : E o gagică din lumea mare...

SPĂRGĂTORUL : Copil înfiat...

PUȘTIUL : Și poartă codițe...

DEPRIMATUL (explicativ) : Trăiește în inima oamenilor !

COMANDANTUL LAGĂRULUI (pierzîndu-și calmul) : Vă distrug !

POETUL : Întreaga Europă vrei s-o distrugi ? Vrei să distrugi libertatea ?

COMANDANTUL LAGĂRULUI (urlă) : Pe tine vreau să te împuşc ! Luați-l, împuşcați-l ! Doctore, hai, spune ceva.

PROFESORUL : Fata e însuși umanismul !

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Umanismul ? Împuşcați umanismul !

MARINARUL : Libertatea !

COMANDANTUL LAGĂRULUI (urlă) : Împuşcați libertatea !

CONTELE : Speranța !...

COMANDANTUL LAGĂRULUI : Împuşcați speranța !

POETUL : Vrei să-mpuști cu orice preț ? Pe cine ?

COMANDANTUL LAGĂRULUI (calmîndu-se) : Ți-am mai spus : pe tine ! Împuşcați-l ! (Pa-trula intră și-l ia pe Poet.)

POETUL (către deținuți) : Vă las Fata, aveți grijă de ea ! (Iese repede.)

Un șir nesfîrșit de deținuți trec înclinîndu-se prin fața patului Fetei, ca-ntr-o proce-siune, timp în care, încet, se lasă